

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Fél évre ..... 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy hóra, ... 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 32 korona.
Fél évre ..... 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Kedd, december 12.

Megtörtük a visszavert oláhok ellenállását.

— Eredménytelenek az orosz támadások. —

Berlin, december 11. (Hivatalos.) A nagy tőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

A Somme két partján tüzérségi tevékenység. Tegnap jelentékenyen fokozódott az ellenséges tűz.

A német trónörökös arcvonala:

Butte du Mesnilen (Champagne) és a Vauquoison (Argonok) terjedelmes robbantásokkal szétromboltuk a franciák állásának tekintélyes részét. A Maas keleti partján nehéz ágyúink tüzeltek az ellenség árkaik és útjei ellen. A verduni arcvonalon védőtűzelésünkkel légiharcban leöltünk hét ellenséges repülőgépet.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Nem volt nagyobb harci tevékenység.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Tatár-szorostól északra az Erdős Kárpátokban a Bisztric-szakaszon, Jakobenitől északra és keletre a Muncelulon (Gyergyó-hegység) és a Trotusul-völgy mindkét oldalán tegnap is nagy erővel támadtak az oroszok, anélkül azonban, hogy bármilyen eredményt értek volna el. Smotrectől északra német járőrök előretörésükkel 14 foglyot és egy aknavetőt szállítottak be.

Az üldöző hadseregek egyes helyeken ellenállással találkoznak. Az ellenállást megtörtük. Mozdulataink a zuhogó eső, a felázott talaj és a hidak szétrombolása ellenére tervszerűen folynak. Ujra több ezer foglyot ejtettünk.

Macedóniai hadszíntér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

December 14-én, amely napon az ellenség jelentékeny tüzérségi és gyalogsági erőket vetett harcba, az entente újabb súlyos kudarcot szenvedett. A franciáknak és szerbeknek Dobromir és Makovo között intézett minden támadása meghiúsult a német és bolgár csapatok szívós ellentálló erején. A Paralovótól keletre fekvő magaslatokért folyt harcokban különösen kitűnt a keletpo-

Furcsa hangverseny.

Siró koncertet rendeztek tegnap a nagybirtokosok és vezérzokogójuk, Magyarország egyik leggazdagabb mágnása volt az, akinek előadásából megtudtuk, hogy ebben a háboruban a legszerencsétlenebb a gazdatársadalom. Jaj de kár, hogy a nemes gróf felvilágosította az országot, mert eddig abban a boldog hiedelemben élünk, hogy sok millió nyomorgó, szenvedő, siró, éhező lélek lehet közöttünk, de legalább egyetlen rétege van ennek a hazának, amely hizik, vagyonosodik és megerősödvé kerül ki a pusztító vérzivatarból és ez: a birtokos osztály. Most már ennek a rózsás illúzióknak is vége és ma már tudjuk, hogy a kormány minden intézkedése a gazdatársadalom tönkretetésére irányul. Így beszéltek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgyűlésén, de ezeket a merész szavakat már a földművelésügyi miniszter se tudta válasz nélkül hagyni, kijelentvén, hogy „egyetlen államban sem védtek meg úgy a gazdák érdekeit, mint nálunk.”

„Ez az igazság! Amikor azt látjuk, hogy a paraszt egy tehén árából két házat is tud vásárolni és tiz tojásért akár egy selyemkendőt vehet, amikor a gazdaközönség annyi pénzzel rendelkezik, amennyit már a bankok se tudnak betétként elfogadni, akkor ne rendezzenek nekünk a tízezer holdasok zokogó hangversenyt és ne tetszelegjenek a műfelháborodás rosszul illő szerepében. Senki sem állítja, hogy mások nem kerestek a háboruban, csak épen a gazdák. De igen, vagyonokat szereztek a gyárosok, a nagybankok és a kereskedők; ezek az osztályok azonban leküzdik az álszentekedés hasznos pózát és nem panaszkodnak olyan sérelmek miatt, amelyekről a rokkant vak katona is látja, hogy nem léteznek. A gazdák azt is kívánják, hogy a rekvizírást enyhítsék. Az egész ország pedig tombolva követeli a föld alá rejtett gabonakészletek kikutatását, mert a paraszt csak akkor adja ide a buzáját és kukoricáját, ha erőszakkal veszik el tőle.

Nem toporzékolóan felháborító-e az, ami ebben az országban történik? A jól szervezett agrár és merkantil minden jogot, minden hasznot magának követel. Mikor szervezkedik már az ország szenvedő, kihasznált, elnyomott fogyasztó tábora, hogy a vásári zsivajt tulharsogó morajlásával a városi és falusi kufároktól elvegye a nem nekik való szerepet? (==)

roszországi 45. számú gyalogezred. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kivívtuk

az átkelest a Jalomitán.

(30000 embert áldoztak fel céltalanul az oroszok.)

Budapest, december 11. (Hivatalos.) A tőhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

A szövetséges haderők a kedvezőtlen időjárás, rossz utak és helyenként újra feléledő ellenséges ellenállás dacára tovább nyomulnak előre. Az osztrák-magyar és német csapatok Bukaresttől északkeletre, Receaninál, kivívták az átkelest a Jalomitán.

József főherceg vezérezredes hadserege arcvonala:

Az oroszok véres veszteségeik dacára, amelyeket az utóbbi hetekben, alacsony becsiséssel legalább 30.000 emberre tehetünk, újra és újra eredménytelenül rohannak meg állásainkat. Az tábornok hadserege a határszakaszon, Ocnától nyugatra és északnyugatra újraszamos előretörést vert vissza. Kövess vezérezredes hadseregénél a Vauputna-Jakobeni műut két oldalán, ahol az ellenség tehermentesítő offenzívájának kezdete óta Habermann és v. Scheuchenstein tábornok csapatai ellen különös szívósággal romamozott és a Tatár-szorostól északra fekvő területen elkecseredett harc folyt. Az oroszok minden áldozata hiába való volt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Nincs jelenteni való.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Változatlan. Hóler altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

Elsülyesztett szénszállító gőzösök.

— Saját tudósítónk teleteljelentése. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti december 11-én este: Mig a Somfront ma nyugodtabb maradt, addig a Maas keleti partján megeléknült a tüzérségi tüzelés. Erdély keleti frontján meghiúsultak erős orosz támadások, melyek Nagyoláhországban való gyors előmenetelünket nem befolyá-

solhatták. A Cserna hajlásban a szerbek és a franciák néhány támadása véresen és eredménytelenül összeomlott.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Tengeraltjáróink a Földközi tenger keleti részében november 28-án és december 3-án két, mintegy öt-hat ezer tonnás hadiszerrrel megrakott ellenséges szállító gőzöst süllyesztettek el. Mindkét gőzös fel volt fegyverezve és mindkettőt rombolók kísérték.

Elismerés

Szendrey Mihálynak.

(A szinügyi bizottság az új szerződésről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város szinügyi bizottsága ma délután Kintzig János főispán elnöklete alatt ülést tartott, hogy előterjesztést tegyen a legközelebbi közgyűlésnek a jövő évben lejárt színházi szerződés módosítására. Arról a szerződésről van szó ugyanis, melyet a város a szinigazgatóval kötött és amely szerződés a viszonyok változása következtében némi módosításokra szorult. A kérdés kapcsán szó esett arról is, hogy tegyen-e javaslatot a bizottság a törvényhatóságnak arra, hogy pályázatot írjanak ki az aradi színház bére vételére. A bizottsági ülésen azonban olyan elismerő, meleg szavak hangzottak el Szendrey Mihály szinigazgató működése mellett, hogy a javaslatot mellőzik. Szendrey Mihály szerződése a jövő év szeptember havában jár le és a bizottság tagjainak nagy száma ellenezte a pályázat kiírását, mert Szendrey kiérdemelte Aradtól azt, hogy pályázat kiírása nélkül hosszabbítsák meg szerződését.

Az ülés megnyitása után Varjassy Lajos polgármester közölte a bizottsággal, hogy Szendrey igazgató három szindarabot nyújtott be, melyeknek szerzője aradi és amelyeket még az ország szinpadjainak egyikén sem adtak elő. A polgármester indítványára a bizottság Zombory Andor aradi főreáliskolai tanárt, az Aradi Közlöny munkatársát kéri meg a szindarabok megbírálására.

Bejelentette ezután a polgármester, hogy az az albizottság, melyet a szinügyi bizottság küldött ki a színházi szerződés revidálására, elkészült munkájával. Az albizottság úgy határozott, hogy a szinügyi bizottság, mielőtt a szerződést módosítaná, keresse meg az ország nagyobb városainak tanácsai és kérdezze meg tőlük, hogy a szinigazgatókkal kötött szerződéseik mikor járnak le? Azért tartja fontosnak ezt az albizottság, hogy megtudják, kik azok az igazgatók, akik esetleg pályázhatnak az aradi színházra. Erre vonatkozólag a polgármester kijelenti, hogy az a véleménye: ha a pályázatot kiírják, pályázót találnak eleget. A szerződés módosítására vonatkozólag a polgármester azt javasolta, hogy a következő rendelkezéseket vegyék fel az új szerződésbe: A társulat a nyári színház bérét, évi 7040 koronát pontosan köteles befizetni és ha késedelem történik, erre az időre az igazgatónak 6 százalékos kamatot kell fizetni. A központi fűtésért minden december és március 1-én 600—600 koronát fizet az igazgató, ha ennek befizetése késik, ezután is 6 százalékos kamatot kell fizetni. Ezeknek a befizetéseknek biztosítására az új szerződés megkötése után tizenkétezer koronát köteles a szinigazgató letenni és ha valamelyik bérösszeg befizetése elmaradna, úgy a tanács ebből az összegből elégitené ki a városi pénztár követelését.

Jegessy Károly dr. főügyész közölte a bizottság tagjaival, hogy az albizottság ülésén több idea merült fel. Az egyik az, hogy módosítsák a szerződést úgy is, hogy a város közönsége jogosítva van, a színház hely árának emelésére és ezt az összeget a városi pénztárba utalja, hogy azt a színház átalakításának munkálataira fordítsák. A város ugyanis a háborús viszonyok folytán egyelőre nem lesz abban a helyzetben, hogy a viszonyoknak megfelelő új színházat építsen. A mostani színházat gyökeresen át lehetne alakítani s a város ebből az összegből fedezi az átalakításnak költségeit. Szendrei Mihály szinigazgató a helyáraknak ilyen értelemben való felemelésére tervezetet dolgozott ki, mely szerint a város az árak csekély felemelése mellett évenként több mint tízezer korona összeghez jutna. A főügyész indítványát a bizottság tagjai elfogadták.

Mandl Vilmos dr. annak a véleményének ad kifejezést, hogy a szerződés módosítása olyan kötelezettségeket róna az igazgatóra, melyeknek a mai körülmények között az nem felelhetne meg. Csak a zenekart említi föl s fizikai lehetetlenségnek tartja, hogy pl. a szerződésnek intézkedéseire megfelelő zenekart tudjon tartani a mai időkben a szinigazgató. A törvényhatóság nem köthet olyan szerződést, melyről előre tudhatja, hogy az nem teljesíthető.

Múlek Lajos dr. amellet van, hogy a szerződés revízióját készítsék el, terjesszék elő a közgyűléshez azzal, hogy a törvényhatóság bizza meg a szinügyi bizottságot a pályázat kiírásával.

Stauber József felveti azt a kérdést, vajjon nem-e tartozik a bizottság Szendrei Mihály iránt annyi elismeréssel, hogy minden pályázat kiírása nélkül vele hosszabbítsa meg a szerződést. Az ő vezetése alatt álló társulat ebben a városban bészülettel és tisztességgel dolgozott. Az előadások a mai körülmények között is elismerésre méltók voltak. A társulat mindég produkált olyat, mint a vidéki városok bármelyik társulata. Kéri, hogy legyen a bizottság annyi elismeréssel Szendrei törekvései iránt, hogy pályázat kiírása nélkül vele kösse meg a szerződést.

Fábry Sándor dr. szintén ezen a nézetten van azzal, hogy a szerződés módosítását mindenestre készítsék el. Kijelenti, hogy a mai viszonyok között szerencsétlennek tartja a dolgok megbolygatását. A jobb szinigazgatók le vannak kötve és nagyon olyan szinigazgató van, kiknek éppen akkor jár le szerződésük, mikor Szendreinek. Az ország nagyobb városiban sehohsem talált jobb előadásokat, mint Aradon. Ha a város kiírná a pályázatot és új igazgatót hoznának ide, senkisé tudná előre, hogy milyent kapunk, könnyen megtörténhetnék hogy csöbörből, vödörbe esnénk. Az előadások jók, jóakarattal és szigorú ellenőrzéssel azt hiszi, hogy a jövőre is úgy mint eddig, meglennének elégedve Szendrei Mihály működésével. Ajánlja, hogy újabb három esztendőre hosszabbítsák meg Szendrei Mihály szerződését.

Múlek Lajos dr. kijelenti, hogy ő ellenkező nézetten van. Az új szerződést feltétlenül módosítani kell, ki kell írni a pályázatot és akkor azzal köti meg a város a szerződést, aki előnyösebb ajánlatot tesz a városnak. Végül kijelenti, hogy úgy látja a bizottsági tagok közül többen személyi motívumot visznek bele a tárgyalás menetébe.

Stauber József röviden válaszolt Múlek szavaira, kijelentve, hogy tényleg személyi motívumokat vitt a tárgyalás menetébe, azt a

szimpátiát, amelyet a bizottság tagjai éreznek Szendrei iránt, aki husz évi Aradon működése alatt ezt a rokonszenvet mindenkitől kiérdemelte. Kéri, hogy Szendrei szerződését hosszabbítsák meg.

Fábry Sándor dr. szintén pártolja a javaslatot. Ezután ismét a polgármester szólalt fel. Indítványa az volt, — mondotta — hogy a szerződés módosítására tegyen csak előterjesztést a bizottság. Ha az új szerződés szövege meg lesz állapítva, módjában lesz a bizottságnak nyilatkozatra felkérni az igazgatót, hogy elfogadja-e az új szerződést. Addig, amíg a szinigazgató nem nyilatkozott, hogy a közgyűlés által módosítandó szerződést elfogadja-e, azt hiszi, hogy addig a bizottság nincs abban a helyzetben, hogy már most javasolja a törvényhatóságnak a szerződés újabb meghosszabbítását. Ha a szerződés módosítva lesz és Szendrey igazgató nyilatkozott, akkor is megfelelő időben fog dönteni a kérdés felett a bizottság.

Fábry dr. azt javasolta végül, hogy a bizottság úgy tegye meg az előterjesztést a közgyűlésnek, hogy az fogadja el a szerződés módosítását és a további intézkedésekkel bizza meg a szinügyi bizottságot. Ezt a javaslatot a bizottság elfogadta.

Az országos színészegyesület kérelmét, hogy a város engedje el a társulatnak a nyári színház idei bérösszegét — a bizottság elutasította.

Botrányok a párisi kamara ülésén.

(Briand megbukott?)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Zürichből jelentik: A francia lapok rejtelmes erősen cenzurázott cikkekkel látható, hogy kormányválság áll küszöbön. Briand már nem képes helytállani és a legutóbbi bizalmi szavazásnál már valamennyi pártból szavaztak ellene. A jobb pártok hat jelentékeny tagja a következő nyilatkozatot tette: huszonhat hónapi háboru után megállapíthatjuk, egyes miniszterek és államtitkárok tökéletes lehetlenségeit. Miután a titkos ülésen hasztalanul adtuk elő jogos követeléseinket, a bizalom ellen szavazunk. A *Petit Journal* már az utóbb kérdésével foglalkozik és megnevezi *Cochint*, *Combést* és *Guesdet*. Azt hiszi, hogy a helyzet negyvennyolc órán belül tisztázódik.

A francia kamara tegnapi ülésén ismét viharos jelenetek játszódtak le. Rouksz-Kasztadau, aki a multkori ülészakon a békekötés mellett mondott feltűnő beszédet — amelyet az Aradi Közlöny majdnem szó szerint közölt annak idején — most erős szavakkal fordult a háboru ellen. A háboru kimeríti és tönkreteszi hazánkat, mondotta. A cenzura csak a miniszterek előszobájáig merészkedik. Az egész sajtó hietlen cinizmussal hazudik és részint kapzsiságból, részint a cenzura hazugságaiból fedez minden visszaélést. Az ország romlását mi néhányan a franciák közül rémülten nézzük, mert látjuk, hogyan rohan vesztébe Franciaország. A nagy nemzetet ábrándképekkel vezeti félre és fajunkat örök időre kompromittálják. De vannak szerencsés nevető emberek, akik mások életével jó üzleteket csinálnak. Ezután hevesen megtámadta Franciaország szövetségeseit, különösen Angliát. Ekkor az elnök megvonta tőle a szót. A képviselők szidalmakkal árasztották el, de a szónok tovább próbált beszélni. Magasra emelt karjaival öt percig gesztikulált, de szavai elvesztek a viharban.

Békenyilatkozatok Berlinben és Budapesten.

(Bukarest eleste a béke lehetősége. — Bratianu diktaturája.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A holnapi nap rendkívüli fontosságúnak ígérkezik. Már szombaton általános feltűnést keltett az a hír, hogy a nemrég elhalasztott birodalmi gyűlést holnap délután egy órára váratlanul egybehívták és az erről szóló hivatalos jelentés egyúttal közölte azt is, hogy Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár ezen az ülésen fontos politikai nyilatkozatot fog tenni a román eseményekkel kapcsolatban. Épp ily váratlanul hatott a magyar képviselőház mai ülésének végén az elnöki bejelentés, hogy a képviselőház holnap délután öt órakor ülést tart abból a célból, hogy Tisza István gróf miniszterelnök a politikai helyzetéről nyilatkozatot töltesen. Az eddigi terv tudvalevőleg az volt, hogy tekintettel arra, hogy a király holnap délelőtt fogadja a képviselőház elnökséget, továbbá arra, hogy a regikoláris-bizottság délután négy órakor ülést tart — a képviselőház ne tartson ülést. Most kizárólag azért, hogy Tisza István gróf miniszterelnök ugyanazon a napon nyilatkozhassék, mint Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár, a képviselőházat délután öt órára ülésre hívták egybe. Ugy a magyar fővárosban, mint a Berlinből érkezett hírek szerint a német fővárosban is a legnagyobb feszültséggel és várakozással tekintenek a holnapi nyilatkozatok elé.

Mint berlini félhivatalos közlemény jelenti, a birodalmi kancellárnak holnapra bejelentett nyilatkozata iránt nemcsak politikai körökben, hanem a közönség körében is olyan feszült várakozással tekintenek, amilyen a háború egész folyamata miatt nem volt még tapasztalható. A közönség oly nagy tömegekben tódul a birodalmi gyűlés ülésére szóló belépő jegyekért, mint még soha azelőtt. A magyar parlamentben is az elnöki bejelentés úgy a kormányparti, mint az ellenzéki képviselőkre igen nagy hatással volt. Természetesen csak találgatások indultak meg a holnapi miniszterelnöki közlések tárgya felől, miután az elnök bővebben nem nyilatkozott róla, hogy a miniszterelnök miről fog beszélni. Már délután feltűnt azonban, hogy Tisza István gróf hosszabban beszélgetett az ellenzéki folyosó egyik fülkéjében Apponyi Albert gróffal, a Ház tárgyalási termében pedig Anrássy Gyula gróffal.

Politikai körök véleménye szerint valószínű, hogy a román eseményekkel kapcsolatban Tisza István gróf a béke kérdéséről is nyilatkozni fog. Természetesen mély homály fedi meg azt a kérdést, hogy a miniszterelnök a bekérői mit fog mondani, de mindenesetre tény az, hogy a holnapi nap a háborúnak egyik legeseményteljesebb napja lesz.

A Kölnische Zeitung szerint a Corriere della Sera sajnálattal állapítja meg, hogy Olaszország politikai köreiből benső mozgalom van, amelynek célja az, hogy Bissolati miniszterelnököt és Sonnino külügyminisztert megbuktassák, a nemzeti kormányt eltávolítsák és Olaszország becsületét megalázó békét kössenek. A milánói lapok felszólítják a királyhü képviselőket, hogy e válságos percekben minden ilyen machináció ellen, amelyet osztrák bérencek és Németország barátai szítnak, erélyesen védekezzenek.

Berlinből jelentik: A kancellár holnap fogadja a pártok vezéreit. A pártok délben az ülést megelőzőleg tanácskozást tartanak. A kancellárnak holnapi nyilatkozata elé minden honnan nagy érdeklődéssel tekintenek.

A Frankfurter Zeitung értesülése szerint Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár a holnapra egybehívott ülésen az oláh haretér legutóbbi eseményeiről fog beszámolni, ezenfelül rendkívül fontos nyilatkozatokat fog tenni, amelyek a legközelebbi idők eseményeire igen nagy hatással lesznek.

Hágából táviratozzák: A semleges államok diplomáciai köreiből komolyan számolnak a béketárgyalások kezdeményezésének lehetőségéről. Jól értesült és megbízhatóan tartott helyeken úgy tudják, hogy az új orosz és angol kabinetek ellenére az entente államok hadihelyzete nem fog megjavulni és ezzel maguk is számolnak. Ugyanezen helyen nem tartják kizártnak, hogy Bukarest bevétele következtében a központi hatalmak uralkodói, illetve azok kormányai már a legközelebbi napokban valamelyes formában fel fogják vetni a kérdést, hogy vajon nem látszik-e elérkezettnek a béketárgyalások megkezdésének ideje. A semleges államnak diplomáciája valószínűnek tartja, hogy a felhívás az entente részéről nem fog visszautasításra találni.

A december 15-ére Jassyba egybehívott oláh parlament rendkívül viharosnak ígérkezik. Bratianunak igazolnia kellene magát, de az események ellene valának. Az ellenzék azt követeli, hogy Bratianu ellen hazaárulás miatt indítsák meg a legsúlyosabb vádeljárást. A miniszterelnök a legszélső diktaturával fog fog felelni, mert félti a maga, valamint a király és elvtársai életét. A parlamenti ülés tartamára Jassyba kihirdetik az ostromállapotot.

Arad város küldöttsége a koronázáson. Szerdán tartandó közgyűlésén küldi ki Arad törvényhatósága megbízottait, akik a várost a király koronázásán képviselik. A belügyminiszter meghívta a várost a koronázásra, de egyúttal tudatá azt is, hogy csak három tagból

álló küldöttség számára lesz hely. A tanács azt javasolja, hogy Hintzig János főispánt, Varjassy Lajos polgármestert és Fábry Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tagot kérje fel a közgyűlés a képviselőtételére.

Csendőrökre lövöldöző cigányok.

(Egy aradi bíró nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Azt csak mi tudjuk, hogy milyen óriási károkat okoznak a kóbor cigányok az ország egész területén — mondotta az Aradi Közlöny munkatársának az aradi királyi törvényszék egyik kiváló bíróját, aki hivatása közben a feljelentések egész tömegéből győződött meg arról, hogy igen komoly veszedelemmé fajult a cigány-ügy rendezetlensége Magyarországon.

Ezrével érkeznek feljelentések hozzánk — mondotta a törvényszéki bíró — mi azonban, sajnós, nem tudunk a cigányok ellen úgy eljárni, ahogy kellene, pedig különösen a háború alatt, egyre sűrűbbé válnak a rablógyilkosságok, mert embert ölni a cigánynak annyi, mint másnak egy csirkét levágni.

Ennek a megdöbbentő kijelentésnek az igazságát mindenki bizonyíthatja, aki a háború alatt figyelemmel kísérte az újságokat, mert alig van nap, hogy az ország egyik, vagy másik részéből ne jelentenek nagyobb szabású gyilkosságot, vagy betörést, melyeknek tettesei nagyrészt cigányok, akiket vagy nem tudnak kézrekeríteni, vagy ha elfogják is őket, nem tudnak ellenük eljárni, mert mindegyik, kivétel nélkül, hamis nevet használ. Átokká válik az országon a cigány ügy rendezetlensége és esodálatos, hogy a háború alatt nem rendezték ezt a kérdést, mert soha olyan kedvező alkalom nem kínálkozott ennek a veszedelmes fajzatnak kiirtására, vagy megfékezésére. Aradon is ismételtén meggyűlt a baja a hatóságoknak a kóbor cigányokkal. Tegnap, vasárnap délután is, valóságos csata fejlődött ki Gáji határában egy revolverekkel felfegyverzett cigánykaraván és a gáji csendőrök között.

A gáji csendőrörsöt ugyanis tegnap délelőtt arról értesítették, hogy az Arad szomszédságában levő Simándról egy tolvaj cigánykaraván szökött meg és Arad felé vette útját. A csendőrök a város határában, elrejtőzve várták Simánd felől a cigányokat. Hosszú várakozás után a cigányok meg is érkeztek, három kocsival és a csendőrök izgatottan várták rejtekhelyükről, hogy a kocsik közelebb kerüljenek. Hirtelen azonban a három kocsit megfordult, valószínűleg megneszelték a csendőröket és vad vágatással hajtottak visszafelé, hogy megmeneküljenek üldözőik elől. A csendőrök erre előugrottak és hangosan kiáltottak a cigányokra, akik azonban örülve, hogy idejelenkorán észrevették a veszedelmet, tovább hajtották kocsijaikat. Erre a csendőrök lövöldözni kezdtek a cigányok után, mire a cigányok élénken viszonzták a tüzelést. Férasztó és hosszas hajsza után a csendőröknek sikerült mégis elfogni a menekülő kocsikat, melyről azonban két cigány embernek sikerült elszaladni, de a karaván többi tagjai, két férfi, két asszony és három gyermek kézre kerültek. A cigányok nagymennyiségű lopott dolgokat vittek magukkal. A csendőrök őrizetbe helyezték őket és át fogják adni a simándi rendőrségnek.

A hadikötvény ép oly biztos, mint

a pénz. Mindkettőnek értéke az állam hitelképességén és gazdasági erején sarkallik. Csak hogy az otthon tartott pénz gyümölcsözötlenül hever, míg a hadikötvény hat százaléknál nagyobb kamatot hoz!

Károly király a zsidók hűségéről.

(„Élvezni fogják korlátlanul az összes jogokat.“)

— Bécsi tudósítók telefonjelentése. —

A király ma többek között kihallgatáson fogadta az ausztriai zsidóság küldöttségét. Az audiencián a királynő is jelen volt.

Güdemann bécsi főrabbi a király engedelmével feltett papi süveggel héber nyelven áldást mondott a királyi párna, majd Stern Alfréd hitközségi elnök üdvözlő beszédet intézett az uralkodóhoz. A hitközségi elnök szavaira a király a következő beszéddel válaszolt:

— A legszívélyesebb hálaival fogadom az izraelita hitközségek képviselői által az összes hitsorsosok nevében nekem és a császárnőnek bemutatott hódolatot. A zsidó lakosság mindenkor tanujelét adta házam és a haza iránt érzett szeretetének és ragaszkodásának és a jelenlegi nagy időkben áldozat készen vagyonával és vérével hozzájárult az isten segítségével elért sikerekhez, milyen mélyen meg vagyok győződve e hazafias érzelmeim megingathatatlanágáról, épen úgy biztosíthatom hitsorsosait, hogy ők országaimban az összes polgároknak biztosított jogokat mindenkor korlátlanul élvezni fogják. Meg vagyok hatva azon áldástól, melyet az önök templomaiban rám és enyéimre az égtől lekönyörögnek, ezen hű érzelmeik vallásos kifejezéséért is legmélyebb köszönetemet fejezem ki.

A király válasza a jelenlévőkre nagy hatással volt. A király beszéde után bemutattatta magának a küldöttség tagjait, érdeklődött magánviszonyaik iránt, valamint hitközségük állapota iránt és élénken kérdezősködött az egyes városok élelmezési viszonyai iránt. Miután a küldöttség összes tagjaival beszélgetett, bucsuzásnál, úgy a király, valamint a királynő valamennyiükkel kezet fogott.

Emlékezés szomorú napokra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

— Elmult a nagy veszedelem: az oláhok erdélyi rablótámadása. Sőt derék hadseregünk karöltve szövetségeseinkkel nemcsak kiverték Erdélyből a betolakodót, hanem az oláh hadsereget tönkrevérve Bukarest elfoglalásával, Románia sorsát is megpecsételték.

A nagy győzelem mámorában azonban vissza kell emlékeznünk azokra a szomorú napokra, amikor az oláhok Erdély megszentelt földjét taposták. Akkor mindenkinek lelkén az az aggodalom ült: mi lesz Erdélyvel, a mi drága kincsünkkel? Akkor a hazafias aggodalom első pillanatában az önkéntesek ezreléje jelentkeztek, hogy megmentsek Erdélyt az ellenséges járom alól s ezrelék akadtak, akik nagy összeget áldoztak a haza oltárára.

Ez az áldozatkészség jellemezte mindig a magyart s azzal, hogy a veszély pillanatában mindig felajánlotta életét és véréit, meg tudta védeni egy évezreden keresztül hazáját.

Az a veszély, mely hazánkat Erdély elvesztésével fenyegette, most, mikor csapataink Romániát büntetik, gondolkodóba kell, hogy ejtsen minden igaz magyar embert. Mert mit ér az, ha elmult egyelőre a veszély, ha álnok ellenségünk továbbra is agyarkodik majd ránk s nem tesz le gonosz tervéről, hanem várja azt a pillanatot, amikor ismét ellenünk jöhet? Mit ér az, ha most meg is tudtuk védelmezni hazánkat, de ezután mindig amiatt kell rettegnünk, hogy nem szövetkeznek-e újból ellenségünk s nem törnek-e ránk újból, hogy elrabolják országunk egy darabját? És akkor hiába folyt volna az a sok drága vér, hiába lett volna az a rengeteg áldozat, a két évnél tovább tartó háborúnak minden kinja? Nem, azt nem engedhetjük meg, hogy a'rut ellenség ismét életünkre törjön. Nem engedhetjük meg, hogy testünk darabolására kezét ismét felemelhesse! Ezért küzdenek most hős katonáink, kik nemcsak büntetnek, hanem lehetetlenné teszik azt, hogy akár Románia, akár másik ellenségünk ismét ránk támadhasson.

Nekünk pedig, kik végig szenvedtük a veszedelem minden percét, minden erőnkkel támogatni kell katonáinkat néhez munkájukban: minden szükséges eszközt elő kell teremtenünk,

hogy létünk biztosítását erősen megalapozzák. E végből mindnyájunknak hozzá kell járulnia az állam kölcsönéhez, mely katonáink szájába falatot, kezébe fegyvert ad, hogy többé sohasse következhessek ránk egy új erdélyi betörés?

Az oláh betörés mindenki felé azt kiáltja: Memento! Memento! Emlékezzünk vissza a szomorú napokra s tegyünk meg mindent, hogy az többé meg ne ismétlődhessek.

A Triesti általános biztosító társulat (Assicurazione Generali) az V. hadikölcsönökre ismét 23.000.000 koronát jegyzett és pedig 8.000.000 K.-t a magyarra és 15.000.000 K.-t a osztrák hadikölcsönre. Ezzel a jegyzéssel a Generali összes jegyzései 77.500.000 koronát értek el, mely összegből 27.500.000 korona esik Magyarországra és 50.000.000 korona Ausztriára, ami megfelel annak az aránynak, hogy a Generalinak odaát Ausztriában kétszer oly nagy üzlete van, mint hazánkban.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyeztek: Tiszántúli Református Egyházkerület 1.000.000 korona, Eckmann Frigyes dr. 50.000 korona, Winkler Testvérek 30.000 korona, Várfalvi Kálmán 20.000 korona, Madaras Oszkár 15.000 korona, Moldován Miklós és neje 15.000 korona, K. J. 12.000 korona, Reich Gyurika 10.000 korona, B. K. 10.000 korona, özv. Dávid Ignácné 10.000 korona, Ligeti János 10.000 korona, özv. Stein Emilné 7000 korona, Goldberger Mór 5000 korona, Klein B. Vilmos 5000 korona, Református Egyházközség, Báránd 4000 korona, Veress Armand 3000 korona, Feibusz Magduska 2500 korona, Kincses István 2000 korona, Keserü Lajos dr. 2000 korona, Tóth István és neje 1400 korona, Drexler Albert 1000 korona, Gróf László és neje 500 korona, Gróf Margit 250 korona, Gróf Ilona 250 korona. A mai jegyzés: 1.215.900 korona. Az összes eddigi jegyzések: 4.549.250 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál a mai napon 33.000 koronát jegyeztek. Összes eddigi jegyzés 3.760.000 korona. Fontosabb jegyzések ma Weiszberger Mórné Arad 10.000, Róth Henrik Körösbökény 10000 koronával.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál a mai napon az alábbi jegyzéseket eszközölték: Resch Ferencné, altábornagy neje 5000 korona, Kitta György 10.000 korona, Winter Róbert 25.000 korona, Németh Zsiga 10.000 korona, S. Varga János 10.000 korona, B. Nagy Károlyné 4000 korona, Fazekas Ferenc 2000 korona, Grosz Lajos Besaua 2000 korona. Egyéb jegyzés 4200 korona. Összes eddigi jegyzés 886.200 korona.

A „Viktoria“ Takaréék és Hitelintézetnél a mai napon 8000 koronát jegyeztek. Összes eddigi jegyzés 866000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál a mai napon 8400 koronát jegyeztek. Összes eddigi jegyzés 386.550 korona.

Amit a koronázás körül beszélnek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

(Dupla fizetés az állami tisztviselőknek?)

A háború különben is módfelett megeléjenti az emberek fantáziáját, de ha a háborúban még királyt is koronáznak, akkor pláne nincs határa a képzelő erőnek. A fantázia magasra csapongásának iskolai példájában gyönyörködünk most a magyar fővárosban, ahonnét a képzelő erő szünte hírek úgy leszivárognak a vidéki városokba, ahogyan ősszel az ökönyűl uszik tova a levegőben. A fővárosi híresztelések most Aradon is elterjedt koronázási kombinációi közül legelőször a legvaskosabbat mutatjuk be.

— IV. Károly király — hangoztatják a semmitudó, de mindentmondó beavatottak — azzal a tervvel foglalkozik, hogy az állami tisztviselőknek örökre emlékeztetéssé teszi a koronázás esztendejét. Ezért saját pénztárából újból utalványoztatni fogja az állami tisztviselők 1916 évi fizetését, amelyet így a hivatalnokok duplán kapnának meg.

Aki ezt a tervet kitalálta, az elfelejti, hogy ez az ajándék a felségnek több száz millió koronájába kerülne, ami még királyi gondolatnak is drága egy kiesít a mai nehéz viszonyok közt, amikor tudvalevőleg az uralkodók is csak hadikenyeret esznek.

(Ki koronázza meg a királyt?) Ami alább következik, azt valamelyik pihent ellenzéki koponya fundálhatta ki. Tudvalevőleg a hercegprímás mellett a nádor-helyettesnek is meg kell koronázni az új királyt; ámde az ellenzék nem egyezik bele abba, hogy Tisza István tegye a koronát IV. Károly felkent fejére. Az ifjú király — így regélik ezt a Károlyi Mihály-fronton — amaz óhajának adott kifejezést, azt szeretné, hogy olyan személyiségben állapodjanak meg az intéző körök, aki egyetlen pártárnyalat sem emel kifogást. Ez a férfi pedig Széchényi Emil gróf lenne, aki 1888-ban a király személye körüli miniszter volt, akit a legenda szerint „Kisztihand“-miniszter névvel illették a politikai klubokban.

(A színházak és a nagy nap.) A színházakról sem szabad ám megfeledkezni. Azt hallottuk, hogy e hó 30-ikán, a koronázás napján Magyarország összes színházaiban Tóth Kálmánnak „A király házassága“ című hazafias darabja kerül színre és az erről szóló színlap selyemre nyomott egy példányát felküldik emlékül az új királyi párna. Ez a gondolat igen tetszetős és a társulatok bizonyára örömmel fogadják, a színészek nagy lelkesedéssel el is fogják játszani szerepüket, azonban nem eszlódunk, ha azt hisszük, hogy ebben az esztendőben ők mégis szívesebben játszanak el — az állami tisztviselők szerepét.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábort elölfizetőinket, akiknek a tábort postaszámukat megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábort postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhatna elő.

Károly király és a demokrata miniszterelnök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Berlinből küldik ezt a cikket, amelyet Bécsben írtak és amelynek nem minden állításával értünk egyet:

— A Gvardián átvette a kapucinusok sirboltjának kulcsát s a kívánsiak tömege még mindig ezerszámra keresi fel, a különben eszöndes és elhagyatott templomot. A mi mostani ifjuságunkból senki sem fog elhalni úgy, hogy lelkében eltörldjék ennek az uralkodónak a képe, aki uralkodásának tartama alatt a legnagyobb kötelességteljesítésének mintaképeként véste emlékéket két generációnak a szívébe. Ez olyan igazság, amelyet senki sem fog megcáfolhatni.

— De az igaz, hogy ma két héttel elmulása után a politikai szférát és a nép életét is általános frissesség hatja át. Nem érdektelen, hogy ennek az okát megkeressük.

— Midőn hat héttel ezelőtt Stürgkh grófot egy golyó találta, a felszabadulásnak hangulata általános volt s egész világosan megnyilatkozott. Ot év óta, amelynek fele háboruban telt el, a triumvirek kormányzása nehezedett a monarchia országaira. A hiba nem e férfiak személyében rejlett, hanem abban az összetartásban és egyetértésben, amelyvel egymást támogatták. E három alak között Tisza István gróf volt mindenkor a legjelentékenyebb és Stürgkh gróf a legkevésbé szeretett, a legkevésbé népszerű. Egy okos diplomata áttörhetetlen falnak nevezte e férfiakat, falnak, amely az uralkodót a világtól elzárja.

— Csoda volt-e ez? Az uralkodó, aki mindig alkotmányosan igyekezett gondolkodni, de aki mindig isten kegyelméből valónak s a legszigorubb spanyol etikett formái közé ültetett uralkodónak érezte magát, öreg korba lépett, amely nem szereti a változásokat. Legközelebbi környezete befolyásának ily módon szünetlenül nőni kellett és ez egyesült a három vezető miniszter tevékenységével. Így bezáródott a gyűrű az uralkodó személye körül, akit a sors, az öregség és a megszokás mindig mélyebben vittek a magányosságba. A schönbrunni kamarilla és Stürgkh gróf, mint a reakció feje elkedvetlenítette az országot s lazává kezdte tenni a régi kötelekeket, melyek a személyében mindvégig tisztelt uralkodót és atyát népével összekötötték.

— Most azonban Stürgkh grófot, egy fanatikus golyója az utból elhárította; Tschirschky német nagykövet mindig a monarchia megújodását kívánta, elragadta a halál, hirtelen csaknem abban a pillanatban, midőn a fal áttörése sikerült s tüstént utána elhunyt az uralkodó, akinek tiszteletreméltó személyéhez a nagy kívánságok és viharok többé nem értek.

— Midőn Vilmos császár kilencven éves korában meghalt, koporsója mögött egy férfi haladt, ki huszonhat évig valóban vele kormányzott — és most belsejében megreszkedett a német nép, midőn kérdezte: — Mit fog kezdeni a harminc éves ifju, aki nemsokára uralkodásra hivatott? Ma két héttel ezelőtt nem reszketett itt senki. A gyász, panasz volt egy férfiért, akit mindenki személyesen szeretett, akinek produktív munkásságáról azonban úgy érezte, hogy a multakhoz tartozik. Itt senkisésem reszketett s nem haladt olyan vataki a koporsó mögött, aki hasonló lehetett volna Bismarckhoz s a népnek bizalmát annyira kiérdemelte volna, mint ő.

— Bár az utolsó hetekben egy férfi lépett Ausztria kormányrudja mellé, akiben csaknem mindenek megbiznak s aki egy hónap leforgása alatt több mozgást, elevenséget és javítást teremtett, mint elődje öt év alatt. Ma mindenki Körber dr.-ban látja a jövő emberét s egy világtörténelmi véletlen, mely őt most elvonultságából elhívta, oly jelentőségre emelkedhetik, hogy Ausztriára nézve végzetnek is nevezhetjük.

— Egy ifju uralkodónak, mindjárt trónralépése után nagyon nehéz vezető miniszterét elbocsátania s az a lendület, amellyel II. Vilmos hasonló körülmények között a politikai életbe vetette magát s amely Ferenc Ferdinánddal a dolgok mai alakulásának más fordulatot adhatott volna, nem mindenkinek tulajdonsága. Ausztria nem lehet eléggé hálás, hogy új uralkodója nem olyan, mert csak ifju, elöitélet nélküli uralkodó, akinek nincsenek visszaemlékezései, lehet egészen modern, csak ilyen uralkodó becsülheti meg azt a működést, melyet oldala mellett Körber kifejtett s csak ilyen férfi, mint Körber tudhat ilyen ifju uralkodóval egy új megnyílt szabad pályán előrehaladni.

— Károly császárnak és királynak legkevésbé sem az a feladata, hogy egy hadjáratot vezessen, amely e feladatoktól eltéríti őt, hanem sokkal inkább Ausztriának megújítása. Ez sikerülni is fog az ifju fejedelemnek, akinek tartózkodása mindenütt szimpatikusan tűnik fel, ha egy kipróbált férfinak vezetésére bizza magát.

— Hogy ez a férfiú kicsoda, nem mindenki ismerheti meg régebbi politikájának tapasztalatai alapján. Mik céljai, eszméi, törekvései? Itt is az egyéniség dönt. De törekvéseiből egy darab visszatükröződik abban a rendeletben, melyet e napokban küldött meg Ausztria hivatalnok-karának. Tizenhat évvel ezelőtt, mint a belügyek minisztere, hasonló elveket hirdetett, hasonló követelményeket támasztott. Közben csaknem egy évtizedig tétlenségre kárhoztatták, a háttérbe száműzték, ahol egy hamis nyomon haladó politikának volt a szemléltője. De ő várt s a merénylő gonosztette máról-holnapra a hatalomra emelte. Néhány héttel később egy délutánon, midőn Budapesten a legfontosabb kérdésekről tárgyalt: elmulásba hanyatlak az ősz uralkodója s midőn Bécsben a vonatból kiszállt, még azon az éjjelen új uralkodója szólítja őt az elköltözött kastélyába. Különös fordulat, gyors, mint egy Balzac-regény jelenete.

— Most úgy érezheti, elérkezett az ő nagy ideje, amelyre hajának szürküléséig kellett várnia. Körber dr. a legjobb értelemben vett demokrata, de a huszadik század színeivel s mint ilyen első gesztusával a néphez fordul. Három héten át szószerint éjjel és nappal rendezti az élelmiszer kérdést s az új élelmiszer-hivatal első főnökévé egy szociálistát (Renner doktort) nevez ki. Szabad gondolkodó s egy gondos államférfi beszél abban a rendeletben, melyet Ausztria hivatalnokaihoz intézett.

— „E követelmények figyelmen kívül hagyása nemcsak helytelen volna, — írja — hanem valóságos veszély. S azzal a néppel szemben, amely kötelességteljesítésének elmegy a legvégső határáig s a legnagyobb áldozatokat is meghozza a haza jó-

voltáért, ez hálátlanságnak volna nevezhető. A hivatalnokoktól nemcsak kifogástalan viselkedést kívánok s minden hivatalos ügynek korrekt elintézését, hanem a lakosság bajaival, kívánságaival szemben tanúsítandó meleg érdeklődést, résztvevést s a panaszlókkal való együttérzést. Ezt bizonyára megérdemlik azok, akik vagyont és vért áldoztak a haza üdvére.”

— Ki az a miniszter, aki középeurópában még így merne beszélni, mert ez nem egy homo novus udvarias frázisainak sorozata, aki magát szépen akarja a közvélemény kegyébe bevezetni, hanem egy erős férfinak és biztos szemü vezetőnek az igazságra való törekvése.

— Sokan csodálkoznak, hogy az új uralkodó átvette a régi udvartartást. Fontos személyeknek gyors elbocsátásával dezavualnó-e tiszteletreméltó elődjét, aki sirjában még meg sem nyugodhatott. Minden beavatott tudja, hogy Berchtold Lipót gróf egy fél év óta az új uralkodó politikai mentora s ma mint az ő valóságos főudvarmestere működik. Azt is tudja mindenki, hogy Berchtold gróf az öreg uralkodó külügyeinek vezetője volt. Ha Tisza s közötté a surlódások újból fölélednek, ez mindkettőjükre serkentőleg fog hatni s végül is az erősebbé lesz a pálya.

Ma Bécsben frissebb a levegő s a vérkeringés elevenebb. Az új uralkodó naponta megjelenik a Hofburgban, naponta fogad s a hírek a Hofburgban adnak egymásnak találkozókat, Bécsben újra császárnő van s a kereskedők már számítgatják az ebből származó előnyöket, midőn majd a gyász és a háboru után az új uralkodó pár felébrezti a 30 évig eszöndes udvari életet. Sőt azoknak a magasrangú arisztokratáknak kibékülésére is számítanak, akik évtizedek óta visszahúzódtak kastélyaikba s az állami szolgálatot és az udvari levegőt elkerülték. Új pályák utja indul meg s nem kétséges e mozgalmak áldásos következménye.”

Mangra Vazul — bukaresti érsek.

— A metropolita tréfája. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bukarest bevétele napján Mangra Vazul érsek-metropolita, v. b. t. t. találkozott a lolyosón Tisza István miniszterelnökkel:

— Kegyelmes uram — kérdezte a metropolita — lehet a bukaresti érsek a magyar országgyűlés tagja?

— Hogyan? — kérdezte a miniszterelnök.

— Mert jelenleg a bukaresti metropolita magyar képviselő. Még pedig az én szerény személyemben.

Tisza István jóízűen nevetett a metropolita ötletén. Mangrának ugyanis teljesen igaza van: a bukaresti érsek természetesen kerekelt oldott és miután az egyháztörténelem szerint a nagy-szebeni érsek valamikor „ungur valachi”, vagyis magyarországi és romániai érsek volt és Bukarest is hozzátartozott: világos, hogy a jelenlegi helyzetben Mangra Vazul egyben Bukarest görögkeleti román metropolitája is.

Nagy örömet szerzett Mangra Vazul érsek az összes hazai gör. kel. román lelkészeknek. Közbenjárt ugyanis az Országos Hadsegélyző Bizottságnál, hogy a gör. kel. papságnak is juttassanak háborus segélyt és tegnap Simon-tits Elemér, a Hadsegélyző Bizottság alelnöke értesítette a metropolitát, hogy a bizottság 190.000 koronát azzal a kéréssel bocsájt rendelkezésére, hogy azt Mangra Vazul saját bölcs belátása szerint a támogatásra szoruló gör. kel. román lelkészek között ossza fel.

Azt hisszük, Mangra Vazul semmivel sem válthatta volna gyorsabban valóra azt az installációs ígéretét, hogy a lelkészi kar anyagi érdekeit minden eszközzel szíven fogja viselni.

Polgári ruhában fut az oláh sereg.

(Angol lecke az oláh tábornokoknak.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Konstantinápolyból jelentik, hogy a szultán Bukarest elfoglalásának öröme diszkardot ajándékozott II. Vilmos német császárnak és táviratilag üdvözölve kifejezte azt a reményét, hogy a szövetséges csapatok újabb és végleges győzelmeket vívnak ki. A császár válaszában köszönetet mondott a diszkardot fegyvertények emlékeül tekintve.

Stockholmból jelentik: Jassyban az oláh hadügyminisztérium felhívást tesz közzé, amelyben felszólítja a polgárságot, hogy minden rendelkezésére álló ruhadarabot bocsássa a katonaság rendelkezésére. Állítólag azért van szükség ezekre, hogy a veszedelembe jutott oláh csapatok ezekben a ruhákban megmentésük magukat az elfogatástól.

Mint Pétervárról jelentik, a román követ az orosz kormánytól és a francia nagykövettől tiltakozását jelentette be Berthelot francia tábornok ama intézkedése ellen, amelylyel az entente által Romániának adott municiót most visszarendelte Oroszországra.

A Times legújabb száma írja: Románia egyike a leghatározatlanabb és legkönnyelműbb államoknak, amelyekkel a történelem folyamán érintkezésünk volt. Hogy a német invázió tervszerűen menetelő oszlopai román földre érkeztek, a román tábornokok primitív módon, balkáni hős-époszokat akartak írni saját katonáik vérevel és ezzel azt érték el, hogy seregeik között megszakadt a harci összefüggés és a védekező hadmozdulatok egyszerű verekedéssé fajultak, amelyeket az ellenséges ágyutörkők és szuronyok hamarosan vérbefojtottak.

A román visszavonulás, amely a targu-juui csata után kezdett fejvesztetté válni és amely Bukarest feladására vezetett, példátlan a világhistóriában. Az orosz tiszték hajmeresztő dolgokat beszélnek a targu-juui ütközetről, amelyben fölládozták a legjobb hadsereget, továbbá az általános visszavonulás kapkodásairól és borzalmairól.

Megállapíthatjuk, hogy az oláh háborúban a vezetés teljesen rossz volt, az az elv, amely szerint harcoltak, elavult, a katonanyag selejtes, tehát a gyászos eredmény sem lehetett kétséges. Ez jórészt az oláh politikusok bűne, akik görcsösen ragaszkodtak ahhoz, hogy az oláh hadsereg önálló vezetés alatt harcoljon, ne pedig a francia—orosz tapasztalt tábornokok irányítása szerint. Ahol az oláh hadsereg önálló műveletekre vállalkozott, kudarc kudarc után érte és csupán, mint az orosz hadsereg mellé rendelt erőt állották meg a helyüket az oláh katonák. Kapkodásukkal nemcsak saját fővárosukat veszítették el, hanem fejvesztett futásukkal még orosz szövetségesünk állásait is kockára fogják vetni.

Amilyen hanyag a román hadvezetés, olyan hanyag a közigazgatás is, amely a fenyegetett vidékeket nem őrítette ki és a felhalmozott és elszállításra váró készleteket nem semmisítette meg, úgy, hogy ezek a készletek hosszú időre biztosítják az ellenség ellátását. A könnyelműségnek ezzel az egymásrahalmazásával acélossá tették a központi hatalmak csapatait, amelyek egymásután kiméletlenül ragadták el a rengeteg kincsesel teli román földterületeket. Itt az idő végre, hogy véglegesen az oroszok vegyék át a vezetést Romániában, mert erre Románia képtelennek bizonyult.

VAROS ES MEGYE.

Ezt tárgyal a város közgyűlése?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Folytatólagos sorrendje az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1916. évi december hó 18-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

8. A tiszti ügyészség beterjeszti a Druk Istvánnéval és Siretyka Péterrel megkötött földhaszonbérleti szerződést jóváhagyás végett. 9. A gazdasági szék jelentése az utcseprők és koosisok fizetés felemelése tárgyában. 10. A gazdasági szék felterjesztése a Weitzer János-utcai városi egy bolt helyiség bérbeadása tárgyában. 11. A számvétség beterjeszti a hid-üzem alapnak 1917. évi költség előirányzatát. 12. U. az. beterjeszti a hid-üzem alapnak 1915. évre vonatkozó zárszámadását. 13. A tiszti ügyészség beterjeszti Braun Gusztávvval és Csermák Agostonnal a katonai tiszték elszállítására kötött szerződést jóváhagyás végett. 14. U. a. beterjeszti a Wandracsek Ignáccal a városi közműves munkák iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 15. U. a. előterjesztése Hoffmann Antal földhaszonbérleti szerződése tárgyában. 16. U. a. beterjeszti a Bayer Györggyel a megfigyelő telep átalakításával kapcsolatos munkák elvállalása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 17. A gazdasági szék beterjeszti a városi rendőrség, tűzoltók, hivatal-szoigák részére szükséges ruhák készítése iránt megtartott árlejtés eredményét. 18. A tiszti ügyészség beterjeszti az Aufricht Miksával kötött fale-rakó hely bérlete iránti szerződést. 19. A tanács előterjesztése az aradi gázipar megváltása tárgyában. 20. Hódoló felterjesztés Ofelsége Károly Magyarország apostoli királyának trónra lépése alkalmából. 21. A tiszti ügyészség előterjesztése Kovács Kálmánnal és társával, Stefanov Péter, Erdélyi Istvánnal és társával kötött földhaszonbérleti szerződés jóváhagyása tárgyában. 22. A tanács

előterjesztése az 1917. évi világítási naptár megállapítása tárgyában. 23. A polgármester jelentése a római katolikus kántori állás betöltése tárgyában közzétett pályázati hirdetés eredményéről. 24. Fehérvári Gyulának a két római katolikus kántori állás egyesítése, vagy esetleg a második állás betöltéséig a két fizetésnek részére való megszavazása tárgyában benyújtott kérelme. 25. Az Országos Hadseregélyző Bizottság és a Vörös Kereszt Egyesület a harcaterüken küzdő katonáink részére karácsonyi ajándékok beszerzéséhez anyagi támogatást kérnek. 26. A Kolozsvári Magyar Királyi József Tudomány Egyetem rektora a harcaterükről visszatérő rokkant és szegény egyetemi hallgatókat segélyező alap javára segélyt kér. 27. A magyar királyi József Műegyetem rektora a hadból visszatérő rokkant és szegény műegyetemi hallgatókat istápoló segélyalap részére anyagi támogatást kér. 28. A Kölcsey Egyesület bejelenti, hogy a felügyelő bizottságban megüresedett helyre Burián Jánost küldte ki. 29. Zászló Mózes aradi lakosnak felebbezése a tanácsnak 20316—916. számú véghatározata ellen. 30. A tanács előterjesztése a Korányi Frigyes, Jókai Mór, Martinovics és társai, Rákóczy Ferenc dicsőséges fejedelmünk, Boros Béni és Atsél Péter emléket megörökítő szobrok létesítése tárgyában hozott közgyűlési határozatok megváltoztatása tárgyában. 31. A községi tanítók kéri, hogy részükre is 35 százalékos második háborús segély állapíttassék meg. 32. Az aradi római katolikus Háziaszonyok Egyesülete elnöksége kéri, hogy a városi árvák élelmezése tárgyában megkötött szerződés meghosszabbíttassék.

33. Magyar királyi belügyminiszter leirata az emelendő koronázási halomhoz városunk történelmi földjéből 5 kilogram földnek felküldése iránt. 34. U. a. leirata a király és királyné megkoronázása ünnepélyéhez a törvényhatóság képviselőiben egy három tagú küldöttségnek kiküldése ügyében. 35. Ráty Béla rendőr segédtiszt kérvénye újabb három havi szabadságidőnek engedélyezése iránt. 36. A kereskedelmi magy ar királyi mi

niszter az üzleti záróra szabályozása tárgyában alkotott szabályrendeletet jóváhagyja. 37. A városi tanács beterjeszti Virág István nyugalmazott városi gépész kérvényét, teljes munkaképtelenség miatt nyugdíjának felemelése végett. 38. A városi tanács beterjeszti a város gyámpénztára 1915. évi zárszámadását és vagyoni mérlegét. 39. U. a. előterjesztése a f. év július és augusztus hónapokban le és előírt rendelt állami adók után községi adó elő- és leírása tárgyában. 40. A városi tanács beterjeszti Zachradnik Jánosné volt városi asztalos özvegye kérvényét, nőhai férjének engedélyezett évi 300 korona kegydíjnak maga részére leendő folytatólagos engedélyezése tárgyában. 41. A tanács beterjeszti a fogyasztási adó alkalmazottjainak kérvényét a II. háborús segélynek miniszteri jóváhagyás bevétele nélkül leendő folyósítása iránti kérelmet. 42. U. a. beterjeszti a városi vámszedők és hidvamosok kérvényét u. az. tárgyában. 43. A tanács beterjeszti a házi pénztár és a törzsvagyonalap 1915. évi zárszámadását. 44. A tanács javaslata az 5-ik hadikölcsönből 1,000.000 korona jegyzése tárgyában. 45. A tanács előterjesztése a színházi bérletnek 1917. évi szeptember hó 30-án lejáratára tárgyában. 46. Az Országos Színészegyesület és Nyugdíjintézet elnöksége kéri, hogy az aradi színház évi bérösszegnek megfizetésének kötelezettsége alól a színház tagjai, mint konzorcium, felmentessék. 47. Az aradi Filharmonikus Egyesület kéri, intézzen a törvényhatóság feliratot a csász. és kir. hadügyminisztériumhoz az iránt, hogy a csász. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara Aradon továbbra is meghagyassék. 48. Az igazoló választmány jelentése, Zádor Imre és Szemere Kálmánnak törvényhatósági bizottsági taggá történt megválasztásukról. 49. A városi tanács beterjeszti Györgyösi Ilona városi napidíjas irnok kérvényét fia után megállapított családi pótlékra folytatólagos engedélyezése tárgyában. 50. Bräuner Vilmos szobafestő és mázó a város közönségével kötött szerződésének meghosszabbítását kéri. 51. A tanács előterjesztése a közüzemek, villany és gázipar szénhiányának megszüntetése tárgyában.

Szenet kér a város a kormánytól. A szénhiány foglalkoztatta ma délután a város műszaki bizottságát, mely Lócs Rezső helyettes polgármester elnökletével, az érdekelt vállalatok képviselőinek bevonásával ülést tartott. Részletesen foglalkoztak az ülésen azokkal a módokkal, melyek a szénhiány megszüntetésén segítenének és szóba került ismét az, is, hogy nem segítené-e a szénhiányon az, is, ha az aradi gázipar a háztartások részére a gázszolgáltatást beszüntetné és a resókat leszereltetné. A bizottság azonban azon a véleményen volt, hogy a resók leszereltetése a közönség elégedettségére adna okot és mégsem lenne teljesen segítve a bajon. Ezért úgy határozott, hogy javasolni fogja a szerdai közgyűlésnek, hogy tegyen sürgős felterjesztést a kormányhoz, hogy a közüzemekhez szükséges szenet sürgősen bocsássa a város rendelkezésére, ne-hogy az üzemekben: a közvilágításban, fűtésben, vízszolgáltatásban zavarok álljanak be, ami Arad közgazdasági, közbiztonsági és társadalmi életére, rendkívül súlyos következményekkel járna.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Kedden: *Legénybucsu*, operett (A. bérlet.)

* **A színház hírel.** A farsang. Molnár Ferenc legújabb páratlan sikert aratott színműve lesz a legközelebbi újdonság, melyre a legnagyobb elragadtatással készülnek az összes szereplők. A Farsang a Vígyszínház fennállása óta talán az egyetlen darab, amelyre egy héttel előbb kell megváltani a jegyet, hogy hozzájussanak. Az aradi bemutató csütörtökre van tervezve és egymás után sorozatos előadásokban fog színre kerülni. — A *legénybucsu* általánosan kedvelt operett szerepel a műsoron a főszerepekben: Z. Váradi Margit, Járai Böske, Járai S., Győző, Barics, stb. — Bernát bácsi, kitűnő családi kép holnap, szerdán ismét színre kerül az első előadás szereplőivel.

Osszehívatta holnapra a Házat a miniszterelnök.

(Kormánynyilatkozat lesz a békéről.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház ma délelőtt tartott ülésében kezdte meg az indemnitás tárgyalását.

Mielőtt ehhez hozzáfogott volna, Szász Károly elnök felolvastatta Károly királynak válaszsürgönyét, amelyben a király Bukarest elfoglalása alkalmával az országgyűlés hódoló üdvözlését tudomásul véve, ama reményének ad kifejezést, hogy csapataink szövetségeseivel egyetemben a reánk kényszerített háboruban kivívják a végső győzelmet.

Ezután Hegedűs Loránt előadó betérjlesztette a pénzügyi bizottság jelentését, rámutat arra, hogy 1916-ban az adóbevétel 148 millióval növekedett, míg a háború költségei havonta négyszázötven millióról, hatszázötven millióra emelkedtek.

Bizony Ákos a függetlenségi párt nevében kijelentette, hogy nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert hibáztatnia kell a kormányt, hogy a költségvetés helyett indemnitással dolgozik és ezzel megfosztja a parlamentet attól, hogy a kormány egész működését megbírálhassa. Nagy hibának tartja azt is, hogy a háboruban a pártok között ellentétek maradtak fenn, aminek kizárólag a miniszterelnök személye az oka, sohasem használta fel az alkalmat, hogy az ellenzék és a kormánypárt közötti ellentéteket áthidalja. És most a koronázás előtt is ellentéteket támaszt.

Ugron Gábor azt mondja, hogy a kormány törvényszegést követ el, amikor a közös költségeket nem a delegációval szavaztatja meg, hanem indemnitás alakjában fogadtatja el azokat. Rámutat Erdély elpusztított vidékeinek szomorú helyzetére s az állam mielőbbi támogatását sürgeti, mert a társadalom munkája nem elegendő. Hálásan emlékezik meg a fennkölt királynéről, aki élére állott az erdélyi mozgalomnak és előreláthatólag annak meg is lesz a kellő eredménye. Az állam munkája nem mondható ki abban, hogy most drágábban adja vissza az erdélyieknek a meneküléskor összevásárolt marhákat, természetesen feltéve, hogy az illetőnek még van pénze a visszavásárláshoz. Nemzeti hiba volt, hogy a nemzet többsége nem vette észre az erdélyi védelem szükségét és a székelység hivatását. Bírálva diplomáciánk munkáját a román kérdésben, arra a következtetésre jut, hogy az erdélyiek kártalanítása nemzeti kötelesség. Az indemnitás elfogadása bizalmi kérdés lévén, az alkotmánypárt nevében kijelenti, hogy ezt nem fogadhatja el.

(Lengyelország német befolyás alatt.)

Batthyány Tivadar gróf szólalt fel ezután.

— Az ellenzék nem akarja rontani — mondotta — a koronázás összhangját és minden olyant kerülni kíván, ami a harmóniát zavarhatná, minden régi sérelem ellenére is. A kormánynál és pártjánál nem talál a jóindulat visszhangra. A cenzura tovább garázdálkodik. A király halála után vak oldalakkal jelentek meg a lapok, ami a külföldön nagyon rossz hatást kelthet. A nádorhelyettesi kérdésnél is a többség és vezére követeli a funkciót, amely csak az egész nemzet bizalmát bíró férfiúra vár.

Az elnöklő alelnök a szónokot félbeszakítja és az ülést délután négy óráig felfüggeszti.

Simontsits Elemér alelnök negyed öt órakor nyitotta meg a Ház délutáni ülését, amelyen

folytatták az indemnitás vitáját. Batthyány Tivadar gróf folytatta beszédét. A lengyel kérdésben — mondotta — Berlinben teljesen Burián ellenére döntöttek. Ez a döntés nemcsak a lengyelekre, hanem a monarchiára és a dinasztia nézve is sérelmes. A lengyeltség vágya elsősorban nem az állami függetlenség, hanem az egész lengyeltség polgári és katonai szervezése egy államban. Lengyelországra nézve is sértő, hogy Németország Posent megtartotta és ez olyan komplikációkra vezethet, amelyek a békét megnehezítik. A döntés eredménye már katonai téren is érvényesül, mert a lengyel légió német parancsnokság alá került. A most megalkotott Lengyelország — az a véleménye — hovatovább nem önálló Lengyelország lesz, hanem teljesen német befolyás alá fog kerülni. A lengyelek nem azért szabadultak fel az orosz uralom alól. Az osztrákok és mi, magyarok nem azért véreztünk, hogy az orosz Lengyelország német kézre kerüljön. Tiltakozik az ellen is, hogy a német sajtó a magyarországi nemzetiségek védelmezőjének tolja fel magát. Egész sereg röpiratban, kezdve a Berlinton—Bagdagig címűtől, végezve Neumann „Mittel-Európa” című könyvén, mind azt mondják, hogy nálunk elnyomják és üldözik a nemzetiségeket és hogy Magyarországon liberálisabb politikára van szükség. A poseni lengyelek megmaradnak elnyomatásukban, míg a galíciai lengyelek autonómiát kapnak. Ezt igazán nem lehet végleges alakulatnak mondani. Félő, hogy Galiciát irrendentista vágyakba fogják belesodorni. Majd a közéletmezés és a közellátás ügyeivel foglalkozik. Kijelenti, hogy ezen a téren a kormány részéről az előrelátás hiánya mutatkozott és csak fél rendszabályokkal intézkedtek. Rátér ezután az erdélyi betörés kérdésére. Kijelenti, hogy Czernin teljesen tájékozott volt. A külügyminisztert hetenként átlag kétszer figyelmeztette Románia részéről a fenyegető veszedelemre, mégsem történtek meg a szükséges intézkedések. Felveti a kérdést, hogy kit terhel a felelősség Erdély késedelmes kiürítéséért és kinek volt a kötelessége az evakuálás elrendelése.

Az indemnitást nem fogadja el.

Ezután Bródy Ernő szólalt fel. Rámutat a bevonultak családjának nagy nyomorára. Még a bevonultak gyermekeinek tanításánál is nehézségeket okoznak a tandíj-követelésekkel. A türethetetlen állapotokon sürgős segítséget követel. Végül az anya- és csecsemő védelemről szól és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Utána Glosswein Sándor emelkedett szólásra.

A gazdasági bajok legfőbb orvosságának a választójog kiterjesztését tartja. Javasolja, hogy a választójogot a nőkre is terjesszék ki.

Barta Lajos a községi jegyzők visszaéléseit teszi szóvá, amelyeket a hadisegélyek kiosztásánál követtek el. Gyors orvoslást követel. Az indemnitást nem fogadja el.

(Tisza István nyilatkozni fog.)

Szász Károly elnök bejelenti, hogy mivel a kormány és a házelnökség holnap a királynál kihallgatáson jelenik meg s miután a regnikoláris bizottság is ülésezik, továbbá mivel a miniszterelnök fontos kormánynyilat-

kozatot óhajt tenni: a parlament holnap délután tartson ülést, amelyen a miniszterelnök megteszi a nyilatkozatát. Ezután, mivel az indemnitást csupán a nyolcórás üléseken tárgyalhatják, a külkereskedelmi szerződés meghosszabbítását fogják kitüzni.

Rakovszky István megkérdi, hogy mennyi ideig tartana ez az ülés? Nem tartja szükségesnek a szerződés letárgyalását.

Lachne Hugó kifogásolja, hogy a kereskedelmi szerződést ily hirtelen napirendre tűzzék; a képviselők nem készülhetnek fel ily hamar. Kárhozzátja az indemnitás vitájának megszakítását.

Károlyi Mihály gróf hasonló szellemben szólal fel. Az indemnitás megszakítását kárhozzátja. Ennek egyfolytában való letárgyalása elengedhetetlen.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy olyan javaslatról van szó, amelyet már gyakorta vita nélkül letárgyaltak; de ha az ellenzék súlyt helyez arra, hogy előbb az indemnitást tárgyalják le, készséggel teljesíti kívánságukat.

Andrássy Gyula gróf megkérdi a miniszterelnököt, adhatna-e felvilágosítást arról, hogy mely javaslatokat fog tárgyalni a Ház karácsony előtt. Letárgyalhatná az indemnitást, a külkereskedelmi szerződést, a koronázási hitelevélet és a koronázással összefüggő többi kérdéseket. Ezeknek gyors elintézése a Ház belátásától függ.

Az elnök bejelenti, hogy a Ház holnap délután öt órakor ülést tart s a napirenden az indemnitás lesz.

Az ülés fél kilenckor véget ért.

Anglia új kormánya.

(Lloyd George kabinetje.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Londonból jelentik hivatalosan: az új kormány a következőképpen alakult meg. A haditanács tagjai lettek: Lloyd George miniszterelnök, Lord Kurson, egyúttal a titkos tanács elnöke és a kormány képviselője a felsőházban, Hemberson, Lord Millner mindkettő tárcá nélkül, Bonnár Law pénzügyminiszter, aki a miniszterelnök felszólítására vállalta, az alsőházban a kormány szónoka lesz. Azonkívül tagja a hadi tanácsnak is, anélkül, hogy rendszeresen részt venne az adminisztratív hadügyi munkában. A kormány többi tagjai: Lord kancellár: Finlay, belügyminiszter: Cave, külügyminiszter: Balfour, kereskedelmi miniszter: Sztanley, munkáügyi miniszter: Hodge, tengerészeti miniszter: Carson, lőszerminiszter: Adison, lokáldminiszter: Robert Cecil, gyarmatügyi miniszter: Long, hadügyi miniszter: Derby, India minisztere: Chamberlein, Irhon lordja: Wimborne, államtitkárja: Duke lord kancellárja: O Brien.

Londonból jelentik: Az új kormányt a lapok nagy meglepéssel fogadták és csak azon csodálkoznak, hogy Grey teljesen kimaradt a kabinetből, mert azt remélték, hogy tárcá nélkül részt vesz a tanácsban. De Grey ragaszkodott ahhoz, hogy végleg megváljon a kormányból. Külügyminiszternek Balfourt maga a király jelölte, akinek kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy a külügyi tervet mérsékelt politikus kezébe kell adni. A munkáspártot hárman: Henderson, Hodge és Swensen képviselik. Henderson szerepe az, hogy helyre állítsa a jó viszonyt a munkásság és Lloyd George között.

Előkerültek az ezüst és nikkelpénzek.

(A király halála miatt megrémült parasztság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háboru eleje óta tudvalevőleg igen sok kellemetlenséget okozott nálunk az aprópénz hiánya. A parasztság körében az az ostoba és megmagyarázhatatlan hír terjedt el, hogy a papírpénz elveszti értékét és ezért elrejtették az ezüst, valamint a nikkelpénzt. Az aradi piacon a kofák és a termelők a világot se akarták visszaadni a tíz, vagy huszkoronás papírpénzből és röviden ez volt a válaszuk:

— Nem tudok visszaadni!

Tulajdonképen pedig a börténük és a nagyzsebü kötényük tele volt ezüst koronásokkal, meg nikkeltíz-husz filléresekkal, amelyeket természetesen haza cipeltek és otthon a ládalaiba, vagy pedig a föld alá rejtettek. A kormány tudvalevőleg szigorú rendeletet adott ki azok üldözése végett, akik az aprópénzt indokolatlan félelemből eldugták. A rendeletnek azonban nem sok hatása volt, mert a parasztságot lehetetlen ellenőrizni. A kereskedésekben már úgy segítettek a bajon, hogy úgynevezett *jancsi-bankókat* hoztak forgalomba, legutóbb pedig a papír kétkoronásokat két, illetőleg négy részre szakítva hozták forgalomba.

Az utóbbi hetekben azonban érezhető módon megéyhült ez a sulyos helyzet. Két körülmény okozta a javulást. Az egyik az, hogy a miniszterium hirdetésén utján adta tudtul, hogy a nikkelpénz csak ez év december végéig bír érvénnyel. Ez aztán arra ösztökölte a pénzt féltő elmaradt parasztságot, hogy elrejtett aprópénzét tömegesen hozza forgalomba. Az ezüst pénz előkerülésének oka: I. Ferenc József királyunk halála. A parasztságot ugyanis attól tartanak, hogy az új király megkoronázása után mind az az ezüstpénz, amely I. Ferenc József képét viseli, azonnal elveszti értékét. Ezért aztán tömegesen szedik elő az ezüst egykoronásokat és egyforintosokat. Az aradi királyi adóhivatalban minden nap jelentkeznek ilyen eldugott ezüstpénzrel.

Az azonban, ami ma az ujaradi adóhivatalban történt, még a mai viszonyok között is szokatlan. Egy ujaradi dús gazdag parasztszirtokos egy zsák nikkeltíz és huszfilléressel állított be és arra kérte a hivatalnokokat: *váltásák be papírra.* A hivatalban hozzáfogtak a több ezer darabra rugó váltópénz megolvasásához. Ez azonban nem ment olyan simán, mert csak kalapács segítségével tudták a sárral és penésszel összeragadt pénzesomót szétverni.

— A feleségem — mondta a parasztszirtokos nyiltassággal, — minden nap bejár az aradi piacra és a háboru eleje óta az összes aprópénzt hazahordta, itthon pedig a jégverem mögé elásta. En attól félek, hogy elvesztik az értéküket és ezért ma, amíg az asszony a piacon járt, elhoztam az aprópénzt. Kérem, adjanak érte papírt, mert látom már, hogy a papírnak is van olyan értéke, mint az ezüstpénznek.

Vértanuk földje a koronázási dombban. A belügyminiszter leiratot intézett Arad város törvényhatóságához, amelyben tudatja, hogy a koronázás alkalmával a király Budán a *Szent Háromság* téren emelendő koronázási dombon teszi meg a hat vágást és ezt a dombot ősi szokás szerint ismét az ország történelmi nevezetességű helyeiről küldött földből állítják össze. Kéri a miniszter a várost, hogy öt kiló sulyú földet küldjön a koronázási dombhoz. 1867-ben Aradról a vértanuk földje

szolgáltatta a nevezetes halomhoz a földet és Varjassy Lajos polgármester úgy intézkedett, hogy ebből a nemzetnek örökös szent földdarabból küldjenek fel öt kilós esomagban földet.

HIREK.

Görögország mozgósított.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A svájei távírati ügynökség jelenti Rómából, hogy Görögországban elrendelték a hadsereg mozgósítását.

A Secolo jelenti Athénből: A hadügyminiszter parancsot adott ki a hadsereg számára, amelyben a király nevében megköszöni a katonák kötelességtudását, önmegtartóztatását és hazafias erényeiket a dinasztia és a görög nép ellenségeivel való konfliktus folyamán. A napi-parancs e szavakkal végződik: Bizunk abban, hogy a jelenlegi vihar elvonul, a haza új boldog napokat fog megérni, imádott királyunk és az alkotmány vezetése alatt. A kormány intézkedéseket tett az ország élelmezése dolgában a blokád meghosszabbításának esetére és tudatja, hogy a meglévő gabona és liszt és egyéb élelmezési készletek huzamosabb időre elegendők. Bousquier francia tábornok megszemlélte Athén mellett levő malmokat, ahol ágyukat állítottak fel. A kormány abba is beleegyeznek, hogy az entente katonai attaséi megvizsgálják, vajjon az Észak-Thesszáliában levő görög csapatok igazolják-e aggodalmaikat.

A Daily Telegraph Pireuszról érkező jelentése szerint Konstantin király tudatta az angol követtel, hogyha Anglia megszakítja Görögországgal az összeköttetést, úgy Németországhoz csatlakozik.

Reuter-ügynökség jelenti Athénből: A király felajánlotta, hogy Tesszáliából visszavont három ezredet és hogy a korinthosi csatorna és a chalkisi hid ellenőrzését francia torpedónaszádokra bizza.

Sulyos büntetés a hamis mérlegért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az élelmiszerekkel manipuláló aradi kereskedők bünkrónikájában eddig kevés alkalmunk volt olyan szigorú ítélettel találkozni, mint amilyent egy aradi pékmester ügyében ma hozott a rendőrség bírása. A sulyos ítélet a hónapokon keresztül végrehajtott visszaéléseknek egész sorozatát torolja meg, de egyáltalán egyszer és mindenkorra korlátot állít ezeknek a lelketlen manipulációknak tovább üzésére.

Fischer Samu aradi pékmester ellen, akinek a Kossuth-utca 38. szám alatt van az üzlete, számtalan panasz érkezett a rendőrségre a legutóbbi hónapokban. Sokan azért tettek feljelentést, mert a maximális ár túllépésével adja el kenyereit az üzletében, sokan pedig azt panaszolták, hogy a pék a nála vásárolt kenyeret nem méri le pontosan és a kárára sohasem, ellenben a hasznára igen sokszor tíz-husz dekát is szokott tévedni. Több ízben indult meg a kihágási eljárás Fischer ellen a vádak miatt, azonban azokat sohasem lehetett bizonyítani. Pár nap előtt újabb feljelentés érkezett Fischer ellen s ez alkalommal a dolog nem úgy végződött, mint ezt a pékmester gondolta volna. A feljelentés ismét arról szólt, hogy Fischer Samu néhány dekával kevesebb kenyeret adott vevőjének, mint amennyit kellett volna. Ma volt az ügyben a tárgyalás és a feljelentő vádját három tanuval igazolta. Fischer tagadta, hogy rosszhiszeműség lenne a dologban, de Grumaz László dr. rendőrkapitány, a rendőri büntető bíróság vezetője, nem fogadta el védekezését és tizenöt napi elzárásra, két-száz korona pénzbírságra ítélte s egyúttal

kenyér és egyéb élelmiszerek árusításától három évre eltiltotta. Fischer sulyosnak találta az ítéletet és megfelelőbbet azt.

LEGUJABB.

Röggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Visszavonják az oroszok a dobrudzsai frontot.

Kopenhága. Mária oláh királynő gyermekeivel együtt Pétervárra érkezett.

Az orosz lapok előkészítik a közönséget arra, hogy tekintettel a Duna mentén történt legutóbbi eseményekre, az orosz dobrudzsai frontot is teljesen visszavonják.

Svejci lapok jelentése szerint az orosz-oláh erdélyi front az átkarolás veszélye előtt áll, sőt nagyobb meglepetések lehetősége sincs kizárva.

A Times jelenti Jassyból: Az oláh kamara december 8-ára összehívott gyűlését elhalasztották. Bukarest felől egyre több menekült érkezik. Az élelmiszerekben óriási a hiány.

— **A király Budapesten.** Budapest-ről telefonálja tudósítónk: Károly király holnap reggel hét órakor Budapestre érkezik. Először a kormány tagjait, azután a főrendiház és a képviselőház elnökségeit fogadja, akik fekete díszmagyarban, rendjelekkel jelennek meg. Ezután Günther Antal, a Kuria elnökét s Wlassits Gyula bárót, a közigazgatási bíróság elnökét, majd Bárczi Istvánt, Budapest polgármesterét fogadja. A király délután négy órakor külön vonattal visszatér Bécsbe. — **Bécsből** jelentik: Ötlete ma éjjel tizenegy óra tíz perckor udvari különvonattal Budapestre utazott. A király kíséretében van Montenuovo herceg első és Berchtold Lipót gróf második főudvarmester, Lobkovitz vezérőrnagy, főhadsegéd, Ledochovszky szárnysegéd, Hunyady gróf parancsőrtsízt, továbbá Hary ezredes és a katonai iroda részéről Grallmann kormánytanácsos, Nepallek udvari szertartási igazgató, Eisenmangen kormánytanácsos, udvari orvos, Urey udvari titkár, a kabinetiroda részéről Kersan udvari utazási pénztáros. A király kedden délután tér vissza Bécsbe.

— **Előléptetés.** A király Tichy Gyula es. és kir. századost, az aradi máv. üzletvezetőség vonalparancsnokát őrnaggyá léptette elő. Általános szimpátia fogadja ezt a kivételes számba menő előléptetést, mert Tichy őrnagy a háboru alatt oly tapintatosan és a polgárság érdekeinek lehető kielégítésével látta el sulyos hivatását, hogy csak tisztelőket és barátokat szerzett.

— **Összehívják a Reichsrathot.** Bécsből jelentik: A Reichsrath összehívása január közepére a legközelebbi időben valószínűleg megtörténik.

— **Halálozás.** Aczél Rezső acsev. ellenőr, hétfőn reggel 46 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután 3 órakor lesz az arad-megyei kórház halottas házából. Azelhunyt szorgalmas tisztviselőt feleségén: született Neufeld Jolanon kívül három gyermeke és nagykiterjedésű rokonság gyászolja.

— **Bravuros repülés Arad-Szeged közt.** Több ízben megemlékezett már az *Aradi Közlöny* Bernát Mátyás századosról, a monarchia egyik legkitünőbb repülőjéről. Az aradi származású tiszt, akinek mellét már a legragyogóbb katonai kitüntetések díszítik, jelenleg városunkban tartózkodik és a napokban ismét nagyszerű, bravuros repülést végzett. Péntek délután három órakor felszállt gépével Aradon és bámulatosan rövid idő alatt Szegedre érkezett, ahol leszállt Barátai és ismerősei nagy lelkesedéssel fogadták Szegeden a századost, aki teendői elvégzése után újból felszállt és fél hatkor, szerencsésen visszaérkezett Aradra. A bravuros repülés jelentőségét nagyban növeli az a körülmény, hogy teljesen sötét volt már, amikor a pilóta a hazafelé vezető utat megtette és sötétben, minden baj nélkül szállt le Aradon.

— **Ujságíró — báró.** *Budapestről telefonálja tudósítónk:* Mint beavatott helyről értesülünk, a legelterjedtebb esti lap felelős szerkesztőjét, akinek lapja hadi jótékony célokra több millió koronát gyűjtött a háború folyamán, a király bárói rangra emeli.

— **A 13. gyógyszerár.** Kaptuk a következő levelet: Tekintetes szerkesztőség! B. lapjuk december 10-iki számában „A város gyógyszerári joga” cím alatt hozott közleményük nem egészen helyesen ismerteti az ügyet. Röviden rámutatok, hogy miért. Az 1876. évi XIV. t.-c. 129. és 131. §-ai szerint a gyógyszerár személyhez kötött, tehát sem testület, sem pedig város annak birtokosa nem lehet. Az aradi 13-ik gyógyszerár jog nyertese elhalván, a jogosítvány egy másik gyógyszerésznek lesz adományozandó és pedig a 22370/1883. b. m. számú szabályrendelet a gyógyszerárakról 13. §-a szerint az 1876. évi XIV. t.-c. 134. §. utolsó bekezdésében megjelölt módon: „a törvényhatóság első tisztviselője által közteendő, előleges pályázat után, — szab. kir. és törvényhatósági jogú városokban a város meghallgatása nélkül, 22370/1883. b. m. szabályrendelet 4. §. 2. bekezdés — a közigazgatási bizottság határoz s azt a belügyminiszternek bejelenti. A dolog tehát a helyes megvilágításban úgy áll, hogy a város nem lett a jog tulajdonosa, sem pedig abból semminemű hasznot nem húzhat, sőt még csak nem is belátása szerint, hanem a törvényes pontok betartása mellett kell, hogy azt egyik folyamodó gyógyszerésznek juttassa. Jelen sorokkal hozzá akarok járulni, hogy a minden téren helyesen informáló b. lapjuk ebben a ritkán előforduló esetben is a helyes és a törvényekben meghatározott eljárásra mutasson rá. Szives üdvözléssel *Martonty Emil* gyógyszerész.

— **Aradmegye közvédelmezési biztosa.** *Körthy Lajos* báró, az Országos Közvédelmezési Hivatal elnöke arról értesítette *Baross Ferenc* dr.-t., Arad vármegye főispánját, hogy a vármegye közvédelmezési biztosává idősebb *Kovacs Gyula*t, Temes vármegye nyugalmazott árvaszéki elnökét nevezte ki, aki már megkezdte működését. A közvédelmezési biztos elsősorban a rekvizálás szigorú végrehajtását tűzte ki feladatául és azt reméli, hogy erélyes kézzel még igen sok elrejtett gabonát fog a közvédelmezés céljaira feltárni.

— **Kézrekerült vasuti tolvajok.** Egy idő óta az aradi vasútállomáson veszteglő teherkocsik rakományából nagy értékű tárgyak tűntek el s a rendszeres lopások tetteseit mind a mai napig nem sikerült az aradi rendőrségnek a legéberebb figyelmű ellenére sem elfogni. Néhány nappal ezelőtt a lopások ismét nagy arányokat öltöttek és a rendőrség megsokszorosított buzgalommal látott a tolvajok kinyomozásához. Szombatról vasárnapra virradó éjjel a detektívek éberségét siker koronázta, amennyiben sikerült nekik a rég keresett tolvajokat elfogni. Eszrevették, hogy a vasuti kocsik közelében emberi alakok surrannak tova, feltűrik a lezárt kocsik ajtajait, eltűnnek bennük és rövid időre rá, megrakott zsakokkal jönnek ismét elő. Üldözöbe vették a távozó alakokat, kik közül az egyik katona volt, a másik civil. A katonának sikerült megmenekülnie, míg a másikat elfogták. A tetten ért tolvajt, akiről megállapították, hogy kiskoru, bekísérték a rendőrségre, ahol *Berecz Ferenc* rendőrkapitány

hallgatta ki. A szombat éjjeli lopást bevallotta, azonban a többieket tagadja. A lakásán tartott házkutatáskor igen sok tárgyat találtak nála, amiről megállapították, hogy régebbi idő óta lopta a vasutat. A detektívek már nyomában vannak a tolvaj katonának is, kire szintén sok lopás bűne bizonyul. Vasárnap este szintén elfogtak egy tolvajbandát, mely vasuti munkásokból állt s kik szintén megdézsmáltak a veszteglő kocsikat. A rendőrség a nyomozás érdekében a tettesek nevét még nem hozza nyilvánosságra.

— **Kérelm.** Az aradvárosi gyermekórház igazgatósága felkéri a nemesszívű közönséget, adományaival tegye lehetővé, hogy a kórházban ápolt szegény gyermekek részére karácsonyi ünnepélyt rendezhessen. Az adományok az aradvárosi gyermekórház gondnokságához a gyermekórházba küldendők.

— **Megnyit a karácsonyi tárlat a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren.** Naponta érkeznek szebbnél-szebb játékszerek. A közönség helyesen eszelekszik, ha előbb keresi fel a nagy áruházat. Baba-klinika. Gyönyörű baba fejek raktáron. Mesés karácsonyi-tárlatok. Gyermek-kocsik 50 koronától 200 koronáig. 5628

— **Karácsonyi zene-albumokra előjegyzést** elfogad *Herpel* könyvkereskedése. 3549

LEGUJABB.

Réggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Vaskezeszt nagykeresztje a császárnak.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Hindenburg vezértábornagy ma a hadihelyzetrel való napi előterjesztése után, mint a porosz hadsereg első tényleges állományú tábornoka öfeltségéhez a hadsereg nevében azt a kérelmet intézte, hogy tűzze fel magának a vaskezeszt nagykeresztjét, melyet a császár most alapított és amelyet gyönyörű levél kíséretében elsőül a nagy hadvezérnek adományozott. Hindenburg vezértábornagy ez alkalommal kifejtette, hogy mily sokat köszönhet a hadsereg e nagyidőben legfőbb hadurának. A császár teljesítette a tábornagy kérését.

Washington. A Reuter-ügynökség jelenti: Egy igen magas rangú államhivatalnok kijelentette, hogy az Egyesült Államok mindeddig semmiféle közvetítést nem ajánlottak fel, semmiféle békejavaslatot nem tettek és a jövőben sem szándékoznak ilyeneket tenni, ha csak a világeseményekben teljesen váratlan fordulat be nem áll.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Lloyd George miniszterelnök erősen meghült és nem hagyhatja el lakását.

A *Vossische Zeitung*ban *Bernhard György* írja: Oroszország ellen való védelmünk katonai szempontból már be van tetőzve. Anglia elleni védelmünket csak a békeszerződésben építhetjük meg. Nyugat felé irányuló érdekeink középpontjában áll, olyan Belgium, amely katonailag és a külpolitikában önálló marad, a legnagyobb veszély, amelyet Németország elképzelhet. Ezért nyugaton garancia-ként, a kancellár feltételeként is, csak olyan Belgiumot tekinthetünk, amelynek önálló hadserege, önálló diplomáciája és konzuli képviselete nincsen.

Szóliából táviratozzák: Az *Utro* írja: Casoletta olasz képviselőnek Péter szerb király elmondotta, hogy Szerbia 1914-ben el akarta fogadni a monarchia ultimátumát, de Oroszország biztatására visszautasította és ezzel felidézte a világháborút. Az entente hatalmak már jóval a háború kitörése előtt megegyeztek, hogy a jelen háborút 1917-ben fogják megindítani, amikor Oroszország már kiépítette vasúthálózatát, Szerbiát pedig a szövetséges hatalmak ellátták municióval, nehéz tüzérséggel és gyógyszerekkel.

MOZGOKEP SZINHÁZ.

* **A kerülő ut.** (Lotte Neumann filmsorozat II. az Urániában.) A csodás szépségű művésznő, aki rövid idő alatt a közönség kegyence lett, tegnap egy új szerepben mutatkozott be. Mindaz a dícsérő szó, melyet művésze tökéletességének, szépségének méltatására már többször elmondottunk, ma újra és sokszorosan beigazolódtott. A művésznő ma is ragyogó vonásokkal dolgozott és bájának ragyogásával és szépségének hatalmával igazán első rangú alakítást mutatott be. Egy leánykát játszott, akét az élet küzdelmei és csalódásai a szenvedéseknek minden próbáján keresztül visznek és még is utolsó percben csillog benne az örök nőiesség, az örök szív. — A kiváló dráma mellett egy rövid, de annál megrázóbb erejű amerikai képet mutat be a színház. Ez a kép maga rövidségében szinte belemarkol a néző lelkébe és teljesen lekötötte figyelmét. — **A mozi csillaga,** a világhíres szépségű *Franceska Bertinivel*, legközelebb az Urániában.

* **Királytigris II. az Apollóban.** (Arany-sorozat.) Az aradi publikum műérzéke annyira kifejlődött a mozi terén is, hogy a filmek értékét a vignettájukról tudja már megítélni. Az idei szezonban az amerikai „Arany-sorozat” vált a legjobb ajánlólevélbe. A *Triibya*, a *Szibéria*, a *Szeptőlten asszony* és a *Királytigris* alapozták meg az Arany-sorozat jöhírnévét. A sorozat egyik legsikerültebb alkotásának, a királytigrisnek folytatását kaptuk ma az Apolló-színház új műsorán. A bűnügyi dráma módieltt érdekesítő eseteleménye összefüggésben van ugyan az első fejezettel, de különállóan is teljesen megérthető. *Vimny Valentine*, a hírhedt királytigris ismét bűnbe esik s viszontlátja a *Jing-Sing* fogház falait. A királytigris csak két év múltán sikerül rettentően izgalmas kísérletek után megszabadulni a börtönből. Utját azonban egyik ellensége keresztjezi a mihamarabb ismét fogságba esik. A film kiállításával sem maradt meg a mozi az Arany-sorozat többi filmjének. Ma zsufolt nézőtér gyönyörködik a „*Királytigris*”-ben. Még két napig megy.

* **„A szeptőlten asszony” ismét az Apolló műsorán.** Az I. *Ferenc József* halála miatt elrendelt országos gyász miatt abba maradtak „A szeptőlten asszony” négy napra tervezett előadásai. A hátralevő két napra a jegyek nagyrésze már le volt foglalva s nehogy a közönség elessen az amerikai Arany-sorozat eme csodálatos filmének élvezetétől, az Apolló-színház újból műsorra tűzi. Szombaton és vasárnap kerül ismét vetítésre „A szeptőlten asszony”. Ezt megelőzőleg csütörtökön és pénteken *Mérei Adolf* „*Artatlan vagyon*” című drámája kerül vetítésre. A főszerepet *Beregi Oszkár* játsza.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Rágalmazásért elítélt kulturtanácsnok.** Ismeretes az az eset, amely *Gaal Endre* dr. szegedi kulturtanácsnok és *László Gyula* főhadnagy között keletkezett a *Ferenc József* képzőművészeti ösztöndíj körül. A város a nyáron pályázatot hirdetett az ezer koronás ösztöndíjra. Többek között *László Gyula* is pályázott, festményekkel, plakettel és szoborművel. *László* úgy értesült társaságokban, hogy a kulturtanácsnok kétségbevonja azt, mintha az ő műve volna a szobor pályamű. A főhadnagy felelősségre vonta a kulturtanácsnokot, aki *Nyilassy Sándor* és *Heller Odón* testművészek jelenlétében kijelentette, hogy „aki ezt a rossz festményt csinálta, az nem készíthette ezt a jó szobrot!” *László* a jelenet után provokálta *Gaal* drt, aki a segíték előtt is hangoztatta ezt a meggyőződését, amékkül azonban, hogy ezzel a főhadnagyot személyében sérteni akarná. Ezt az ügyet már harmadszori folytatásban tárgyalta a járásbíró. Két ízben elhalasztották a tárgyalást a bizonyítás kiegészítése végett. Ma befejezték a tanúhallgatásokat és *Dely Károly* dr. járásbíró kihirdette az ítéletet. A járásbíró bűnösnek mondta ki *Gaal Endre* drt kétrendbeli rágalmazás vétségében és ezért kétszáz-kétszáz korona fő- és ötven-ötven korona mellékbüntetésre ítélte. A kulturtanácsnok védője felebezést jelentett be, a főmagánvádló megnyugodott az ítéleiben.

KURZER BERTALAN

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott

fogtechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A kamara az aradi kereskedőtől a világítás csökkentését kéri.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara a következő felhívást intézi az aradi cégekhez: A szénhiányra való tekintettel Arad város tanácsa tudvalevőleg elhatározta, hogy a város területén csökkenteni fogja a közvilágítást. Nemcsak a szénhiány, hanem az általános takarékosagra való törekvés is teljesen indokoltá teszi ezt az elhatározást. A közvilágítás redukálásánál azonban nem szabad megállnunk, hanem a takarékosági elvet egész gazdasági életünkön keresztül kell vinni. Igen fontos érdekek teszik szükségessé, hogy az aradi kereskedelmi és ipari cégek szintén a legnagyobb mérvű takarékoságot tanúsítsák a világító anyagok használatánál. Kérjük az aradi kereskedelmi és ipari cégeket, hogy üzletük, raktárak helyiségeit és műhelyeiket, valamint a kereskedésük kirakatait lényegesen csökkent mérvben világítsák ki a mai naptól fogva. Különösen a kirakatok lámpái és reklám lámpák redukciója kívánatos, mert ezen a téren takaríthatunk meg legtöbbet, anélkül, hogy az üzlet forgalmát a legcsekélyebb mérvben is hátráltatnánk. Minden kereskedő hazafias kötelességét teljesíti akkor, amidőn a világítási eszközökkel és anyagokkal takarékoskodik, mert minden megtakarított fillérrel vagy nyersanyaggal hatványozott mértékben fokozhatjuk az ország gazdasági erejét és kiharátását.

— **Felfüggesztett vasárnapi munkaszünet.** A kereskedelmi és iparkamara közli: A kereskedelmi miniszter arról értesítette a kamarát, hogy a hadiállapot folytán érezhető gazdasági helyzet a üzleti pangás enyhítése érdekében, kivételesen megengedi, hogy folyó évi december hó 24-ére és 31-ére eső vasárnapokon az ipari és kereskedelmi árusítás és hazaszállítás a magyar szent korona országainak egész területén esti hat óráig végezhető legyen.

EGYESULETI ÉLET.

(*) **Hadiárva felruházása.** Az aradi gyermekfelruházó egyesület holnap a városháza nagytermében százhusz hadiárva fog felruházni. Az egyesület vezetősége ezúton kéri a tagokat, miután meghívókat nem boosított ki, hogy a felruházáson többen jelenjenek meg.

Új könyvek.

* **A Nyugat szépirodalmi, kritikai és politikai folyóirat** december 1-i száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Ignóty: Ferenc József f. Tóth Árpád: Versek. Halász Imre: A koronázás (1867.) Ambrus Zoltán: Háborús jegyzetek. Kosztolányi Dezső: Lafontaine-ből. Lukács György: Balázs Béla új verseiről. Reichard Pirokska: Versek. Kádár Endre: Mama (Novella.) Harsányi Kálmán: Versek. Erdélyi Jenő: Városunk az ezerépes háborúban. A politika mögül: Lengyel Geza: Reventlow két könyve. — Dr. Pethő Sándor: A Somme-offenzíva. — Fekete Miklós: Gazdasági figyelő. Stein Aurél levele. Ady Endre: Vers és a Figyelő rovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Vilmos császárt út 51. szám. Előfizetési ára: Egy évre 28 K, félve 14 K. Egyes szám ára 1 K 40 fillér.

* **A vagyonadó.** Szerkesztették Dr. Kneppó Sándor és dr. Berényi Pál ügyvéd. Tartalmazza a vagyonadóról szóló törvényt, ennek indoklásával, részletes magyarázatokkal és adókiszá-

mitási példákkal. A vagyonadó egész anyagát felölelő, úgy az elméleti, mint a gyakorlati követelményeknek megfelelő munka ára 4 K. Kiadta Rényi Károly könyvkiadóvállalata (Budapest, V., Vigadó-u. 1. sz.)

* **A Zsebatlasz 1917. évre** szóló kötete már megjelent a Magyar Földrajzi Intézet r. t. kiadásában. A háborús földrajz köréből vett időszzerű s egyben ama témák egész sorozatát találjuk benne, amelyek nemcsak a tanuló ifjúság ismeretének gyarapítására, hanem a művelt közönségnek a tájékoztatására is alkalmasak. A szöveg közt kis térképekkel, grafikonokkal tarkított s egyébként is csinosan kiállított 9 iv terjedelmű kis nyoleadrétű kötetnek 8 kisebb és 4 nagyobb térképmelléklete és számos grafikonja az 1916. évi Zsebatlasz térképeinek folytatása. Ára 8 korona 60 fillér és kapható a Magyar Földrajzi Intézet r. t.-nél, V., Rudolftér (Újpesti-rakpart 2. sz.), valamint minden könyvkereskedésben.

NEMZETI SZINHÁZ

Aradon, 1916. december 12-én kedden:

A) Berlet. A) Berlet.

Legénybuesu.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

A szerkesztést lelei:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.)

Gyertyát

kisebb és nagyobb mennyiségben, belső hadszinterületre is szállít

Gonda Nándor

Aruforgalmi Vállalata, Déva. 1100

Meghívó

a Magyar Lezártok és Pénzváltó Banknak Budapest, V., Dorottya-utca 6., az Intézet helyiségeiben 1916. évi december hó 19-án délelőtt fél 12 órakor tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Naplirend:

1. Az igazgatóság indítványa a bank alaptörvényének felmérése iránt.
2. Az igazgatóság indítványa az alaptörvényekkel kapcsolatban a bank alapszabályai 7. szakasza első bekezdésének megváltoztatása tárgyában.
3. Azon részvényesek, akik a közgyűlésen résztvevni kívánnak, felhívotnak, hogy az alapszabályok 17. szakasza értelmében részvényeiket a még le nem írt szolvényekkel együtt legkésőbb 1. é. december hó 18-ig a következő helyek valamelyikén letéteményezzék: Budapest: a bank központi pénztáránál: V., Dorottya-utca 6. Fiumében: a bank fiókjánál, Via-Del-Lido 7. Kassán a bank fiókjánál, Fő-ut 11. Kolozsvárott: a bank fiókjánál, Mátyás király-tér. Pozsonyban: a bank fiókjánál, Fő-tér. Wienben: a K. K. Priv. Oesterreichische Laenderbanknál, 1. Hohestaufengasse 1. Budapest, 1916. december 9-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

SIESSEN

az őszi időny beálltával

FEDÁK-CIPÓKRÉM

szükségletét idejekorán beszerezni. Dacára a mai nehéz viszonyoknak, sikerült az előállításához szükségeslandó nyersanyagokat nagy áldozatok árán csekély mennyiségben beszerezni, úgy, hogy az ebből gyártott

FEDÁK-CIPÓKRÉM

a háború előtti minőségnek felel meg.

Kérjen mindenütt

Óriás FEDÁK-CIPÓKRÉMET

Egy doboz ára 50 fillér.

Tüzifa

wagontételekben megrendelhető Weiszberger Sámuel utódánál.

Körösvölgyi pá'inkaraktárban

ARAD. Telefon sz. 651.

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becseréli; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

óras és ókszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 944.

Szálloda
 étterem, kávéház,
 9 vendégszobával,
 Aradhegyalja egy na-
 gyobb városában be-
 tegség miatt azonnal
 eladó.

Olom a kiadóhivatalban. 6343

10561—1916. pm.

Hirdetmény.

A borsónak kicsinybeni el-
 adási árát egy koronában meg-
 állapítom.

A borsót a városi élmezései
 üzletekben, valamint a következő
 kereskedők árúsítják: Riesz Má-
 tyás, Dürr Kocsárd, Dürr Gusztáv,
 Lázár Gyula, Eies Armin,
 Fejér Gyula, Hoffmann Ottó, Dalmel
 Lajos, Rothstein Mór, Weiss Da-
 vid, Gróf László, Färber Lajos,
 Guttmann Samu, Burkenhauer és
 Kereszturi Kálmán.

Arad, 1916. december 7.

Varjassy, polgármester.

29521—1916.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszterium 22190/Eln. 20/b—1916 szám
 alatt kelt rendelete szerint az épületek fedésére felhasznált vörösréz-
 anyagot (réztetők, más vörösrézből készült alkatrészek, ugymint ku-
 polák, tetőpárkányok, díszítések, tető lefojító csatornák) továbbá a
 villámhárítók vörösrézanyagát, amennyiben ez az anyag a törvény-
 hatóságok, községek, testületek, valamint magánosok tulajdonát ké-
 pezi, a jelen §. utolsó bekezdésében említett kivétellel, a jelen rende-
 lettel hadicélokra igénybevettnek jelentette ki.

Az igénybevétel kiterjed azokra a vörösrézből készült alkatré-
 szekre és villámhárítókra is, amelyek nem vörösrézzel fedett épületek-
 ken vannak. Az igénybevett rézanyagot másként, mint a jelen §. har-
 madik bekezdésében meghatározott módon sem elidegeníteni, sem fel-
 dolgozni nem szabad, de annak az ingatlanal együtt való elidegeni-
 tése korlátozás alá nem esik.

Az igénybevett vörösrézanyagot, tulajdonosa a jelen rendelet ki-
 hirdetésétől számított négy heten belül, szabad megegyezés alapján
 a terület szerint illetékes katonai parancsnokszáznak eladhatja.

Az állam és egyházak tulajdonában lévő épületek vörösréz-
 anyagára vonatkozólag külön intézkedés történik.

Az 1. §-ban meghatározott igénybevétel alól, fontos okok fenn-
 forgása esetén, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter felmentést ad-
 hat, aki, amennyiben a vonatkozó kérelem az épület különös művé-
 szeti vagy történelmi becséve indokoltatnék, határozatát a m. kir.
 vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországok terü-
 letére nézve pedig Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjával egyetér-
 tőleg hozza meg.

Ha az igénybevett vörösrézanyag átadása, valamint a katonai
 igazgatás által fizetendő térítés tekintetében a tulajdonos és a kato-
 nai igazgatás között az 1. §-ban meghatározott időn belül megegyezés
 nem jön létre, a vörösrézanyagot a katonai igazgatás cseréli ki.

A kicserélési munkálatok megkezdése előtt a vörösrézanyag ér-
 téke és a kicserélési munkálatok költségei az 1912. évi LXVIII. t. c.
 24. §-a értelmében megbecsülhetnek, amely eljárásról a tulajdonost
 vagy meghatalmazotját meg kell hívní.

Abban az esetben, ha a kicserélést, akár az igénybevétel végre-
 hajtásának folyamán, akár szabad megegyezés alapján a katonai igazgatás to-
 ganatosítja, a katonai igazgatás megfelelő új fe-
 désről, vagy kicserélésről tartozik gondoskodni, a fedési és kicserélési
 munkálatokat az épületek meglévő állapotának fenntartására való le-
 hető legnagyobb figyelemmel tartozik végrehajtani és az ezekkel a
 munkálatokkal az épületen okozott mindennemű kártértéssel
 tartozik.

Aki a jelen rendelettel hadicélokra igénybevett vörösrézanyagot
 a jelen rendelet előírásai elidegeníti, vagy fel dolgozza, az, amennyi-
 ben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihá-
 gást követ el és két hónapig terjedő elzárással és 600 koronáig
 terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint
 rendőri büntetőhatóságnak, a székesfehérvári államrendőrség műkö-

**Kitűnő
 kozmetikus
 archámlesztő
 kapható**

saját kezelésre is 7 koronáért.
 Batthyány-utca 10. sz., II. udvar,
 ajtó 5. 6048

Rum—likör
 essentiák és kompozitók

„RUMAROM“

50 filléres üvegekben,
 2 liter finom Tea-rum
 készítéséhez, kereske-
 dőknek 40% rabat árú-
 ban.

Szemző Armin
 áruügynökségénél, Arad. 501
 Interurbán telefon 592. szám

dési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tarto-
 zik. Horvát-Szlavonországokban a kihágás miatt az ottani jogszabályok
 szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

Ezen rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Arad, 1916. évi november hó 20.

A városi tanács.

FOG. MOHR JEANNETTA
 vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécs-
 ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
 é. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.
 egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet**
 nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-
 getemet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, arany-
 koronák, mindennemű káposuk fogazatok szájpádás nélkül és légkamrával.
 Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-
 szabás mellett készíttetek. Becses partifogásat kérve tisztelettel **Mohr**
Jeanetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig.
 Videkiek 24 órán belül kielégíttetnek. 1127

**A szépségápolás titka a felhasznált szé-
 pítőszeres helyes megválasztásá-
 ban rejlik!**

**Rozsnyay kitűnő Serail arc-
 szépítő különlegességei**

mind kipróbá t jó hatású készítmények,
 amelyet bárki bizalommal használhat

Rozsnyay Serail arc-enőcső. Kis tégely 150 kor.
 Nagy tégely 250 kor.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy té-
 gely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehellet finomságu. Crém,
 fehér, rózsás és testszí-
 nekben Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, Loin
 du bal. orgona, piros ró-
 zsa, Serail. Üvege 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
 szertárában Arad, Szabadság-tér.**

Fagydagasztok elmulasztására, frigiditás, tagyvizketeg-
 ség biztos meg-
FRIGIN. Ara ecsettel és uta-
 szítással 1 korona.

Legfajdalmasabb tyukszemétől is 3 nap alatt
 mindenki
 megszabadul
 a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem
 pszkit, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
 Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-
 sav“-val eszközözhető. A butorokat nem rontja, még a
 petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő a „Melogen“. Egy pár
 perc alatt bármely haját,
 vagy bajusát a legszebb
 alandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni.
 Ara 3 korona 40 fillér.

A fenti szerek kap-
 hatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-
 tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évében az Aradmegyei Közkórház számára.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjtól az alábbiak szerint számoljuk.

Minden más hirdetés ára 3 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 18 fillér.

A vas-
tagabb betűkkel kívánt szavakat
aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 4 óráig ve-
sznek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Belsőleg”

Jellegre levél van, kérem átvenni. 6359

„Véletlenszerű egy törpe”

Jellegre levél van a kiadóban. 6360

Művelti utóélet

Érdeklődők tisztességes ismerettségét ke-
resem. Leveleket „Z . . . . s” jellegre a
kiadóba. 6369

Oktatás.

Méltó danteche

Conversationstunden nehmen von einer
intelligenten Dame. Briefe unter „Perfekte
Deutsche” an die Administration. 6353

Alkalmazást nyer.

Irodai teendőkhöz

és könyvelésben jártas, több évi gyakor-
lattal bíró, szorgalmas fiatal ember azo-
nall alkalmazást nyer Laender Aladar
gőzturész irodájában. 6318

Házmeester

azonnal felvétetik Perényi u. 1. sz. 6309

Ügyes leányt

keresek azonnali belépésre, ki szoha-
leányi teendőkhöz kívül kis gyermekek-
kel is foglalkozik. Alstetner Hugóné,
Honvéd. 6289

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fia, kik a 14. évet betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban.

Egy ügyes fia

kutatónak nyomdánkban felvétetik.

Alkalmazást keres.

Bejáróné,

ki a főzéshez is ért, uriházhoz ajánko-
zik. Cim L. I., Dossó-u. 1. 6355

Kárpites munkákat

legjobban és legolcsóbban készít Link
Jakab kárpitos, Hal-tér 13. Kivántra vi-
dekre is megyek. Mindennemű használt
és régi butorok fizetés gyanánt átvétet-
nek. 6354

Jobb leány

állást keres mint szobaleány. Szíves meg-
keresést „Jó bánásmód” címre kér. 6366

Jó családból

való leány állást keres mint hárszótónó
vagy gazdasszony öreg uraknál vagy ur-
nőnél. Szíves megkeresést „Mariska”
címmel a kiadóhivatalba. 6366

Ügyes masszírozó

és tyukszemvágó, husz évi gyakorlattal,
délutáni és esti órákra privát házakhoz
ajánkozik. Címe: Huber János masszírozó,
Thöröly-tér 1. szám. 6363

Bejáróné ajánkozik

azonnalra. Megbeszélhető Magyar-utca
7b. sz. 6362

Magyar-német

gyors- és gépirónó, hosszú irodai gy-
akorlattal, állást keres. Ajánlatok „ko-
moly” jellegű alatt a lap kiadójába keret-
nek. 6320

Rövid, kézmű,

divatúru kereskedőségű állást keres
bármikor belepersen. Niedermayer Ferenc
Elok, 259. szám. 6333

Ingtalan.

Kerések megvételre

egy négyzetos magánházat, fürdőszobá-
val, vízvezetékekkel és villanyvilágítással.
Cim a kiadóhivatalban. 6304

Purgly L.-u. 146. számú

új adómentes magánház, villany- és víz-
vezeték bevezetéssel, eladó. 6311

Üzletek.

Egy régi, jólforgalmazó italmérő
betegség miatt eladó, egy étterem és
szálloda pedig kiadó. Érkezni Kuriág-
nénál, Gróf Tisza István-ut 2. 6295

Gyógyászat.

Bűb és viszketőség

elleni fehér kenőcs kapható Ferenc-téri
Wajdits-gyógyászatban. Kis tégely 1
korona 50 fillér, nagy tégely 3 korona. 6171

Hehs Vasas chinabera.

Suvenia azor vérzékenység, sápkór, mé-
dülés, a vérzékenységből eredő ideg-
bajok, érvénytelenség, gyomorbántalmak,
Mz. általános gyengeség ellen. Páratlan
vérképző és vérjavító, biztos óvszer ma-
lárius fertőzések és minden infektívól
eredő meg-
betegedés ellen egy feintót-
teknek, mint gyermekeknek. Ára 3 kor.
Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Kiadó lakás.

Butorozott 2 szoba

Működőszobával és konyhaalkarral, de-
cember 15-től kiadó. Bővebbet Waitzer
János-utca M. sz. sz. gépmű-
helyben. 6357

Elegáns butorozott

háló és ebédlő 1-2 utasemlék részére
kiadó Ferray-utca 3. 6367

Lakást keres.

Szép butorozott

szobát, fürdőszobával, keresek december
15-re finom, csinos övegy asszonynál.
Ajánlatokat a kiadóhivatalba „Szelleme”
jellegre kér. 6366

Modern 6 szobás

lakást keresek a belvárosban azonnali-
ra. Cimeket a kiadóba kérek. 6364

3 vagy 4 szobás

modern lakást keresek azonnali-
ra a bel-
városban, vagy annak közelében. Cime-
ket a kiadóhivatalba kérek. 6358

Különbözőleg

elegáns butorozott szobát, lehetőleg für-
dőszobával használatra keresek január 1-re
50-60 koronáért. Ajánlatok postafiók
113 címre kérek. 6312

Modern

szép butorozott szoba, villany vilá-
gítással, fűtéssel és fürdőszobával haszná-
latra azonnali-
ra vagy 1. hó 15-re keresték. Cimeket
ármegjelöléssel a kiadóba ké-
rekl. 6338

Vétel és eladás.

Honvéd-könyvek,

képek-könyvek, levelezőlap-
albumok, valamint egyéb karácsonyi
ajándékok nagy választéka Deák Béla
könyv- és zeneműkereskedése, Pórray-
utca. 6071

Eladó azonnali

2 darab nagyobb sertés. Bővebbet Purgly
Lajos-utca 187. sz. 6361

Pianinó

vagy kongorát berbe vennék. Bársony,
Szabadság-tér 17. 6368

Egy egy,

éjjeli szekrény, egy abroz, továbbá egy
keresek kutatót és egy tiszti kard el-
adó. Cim a kiadóban. 6296

Festő minták.

(Kölcsönzére 1-) festővaszon és kellek
nagy választékban, Deák Béla könyvke-
reskedésében, Pórray-utca. 6071

Tábori debek,

levelező-lapok, levelek és papíráruk nagy-
ban és kicsinyben jutányos áron kap-
hatók Pichler Sándor papirkereskedésében
és könyvnyomdájában Arad, Szabadság-
tér 1. Telefon 308. 601

Vessék

a legmagasabb áron uraktól levett férfi
ruhát, mindenféle egyenruhát valamint
használt butort. Vidékre is megyek. Bloier
Ignácz, Bocskó-utca 1. 229

Új butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók,
hitelképes egyeneknek kölcsön, és részlet-
fizetésre szállított Garai Károly bel. cég
butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-
utca 5. sz. 913

Egy alig használt egyenáramú
24 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában.

Különbéle.

Írógépek

új és használt, üzemkellékek, szakszerű
javítások, írásmunkák és sokszorosítások,
gépirás tanítás Bodnár József írógép-
szaktudatóban Salca-utca 3. Telefon
11-41. szám. 4701

A drága vanília

teljesen pótolja a pompás zamata Vanil-
lon, egy zacskó ára 10 fillér. Cukraszok-
nak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Föld-
es gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Apróhirdetéseik

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-
u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

An Anneli

aranyé-kapok mindenben pótolják a
Haemorrhoid-kapok, azonos összetételük
folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3
korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyogy-
szertár Arad. 12

10878—1916. pm.

Hirdetmény.

A közraj készletek országos
szétosztása a m. kir. kereskede-
lemügyi miniszter ur által sta-
bilyosítottván, felhívom a város
közönységét, hogy amennyiben a
közönységletti cikk árusítása kö-
zül visszaélést tapasztalna, hoz-
zámm azt írásban, nevével ellátva
jelentse be, hogy a visszaélés meg-
gátlása iránt intézkedhessek.

Arad, 1916. december 4.

Varjassy, polgármester.

Viszketőség,

rühesség és sömör ellen biztos szer a

Hullám kenőcs

és

Hullám szappan.

Műnyei, hogy nem száraz és nem piszkít.

Egy adag szappannal . . . 6 kor.

Nagy adag szappannal . . . 11 kor.

Családi adag szappannal 20 kor.

Használati utasítás mellékelve. Rendelé-
nél tioktartás biztosítva.

„Hattyu” gyógyszerár
Csanádpalota. 6352

Ücska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

Értesítés.

Kozmetikai intézetemben
kitűnő archámiasztást, ar-
gőzölést, vibrációt és kézi arcmassírozást, eszközlök.
Rzenkívül hajápolást. Az igen tisztelt hölgyek figyelmébe aján-
lom! Fogadok d. e. 1/10-től 1/12-ig, d. u. 2-től. Hivatalba járó
hölgyeket esti órákban is. Saját lakasomban Battyány-u. 10.,
II. udv., földsz., ajtó 5. **Bartháné.**

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és
„Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki
megszabadul a Hajós-féle ANA-
GALLIN használatával. Ke-
zelése igen egyszerű, nem pisz-
kít, nem ragadós. A beszerzés
nél vigyáznunk kell az ANA-
GALLIN szóra. Ára használati u.a-
sítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget deszficiálja, utóise-
gen kellemes. Ára egy porcelán-
szelencének 60 fillér.

Fenti szerkek kizárólagon készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Mogyorósáza) szobában.